

DIRVA

THE FIELD

Nr. 32
Rugpjūčio 6, 1953
Cleveland, Ohio

Kersteno rezoliucija priėmus

V. RASTENIS

Pereitos savaitės vidury pasiklido maloni žinia — Atstovų Rūmai priėmė Kersteno rezoliuciją. Nei vienas atstovas nepakėlė rankos prieš tą rezoliuciją, nei vienas neįskėlė jokio abejojimo dėl jos. Priešingai, visa eilė atstovų įsakmingai pabrėžė rezoliucijos reikalingumą ir remtumą.

Tai yra bene pirmas toks svarbus ir apčiuopiamas laimėjimas visoje šioje krašte vedamoje akcijoje Lietuvos laisvės reikalui. Žinoma, nereikia mažinti reikšmės ir ankstesniųjų palkių pareikšimų, kurių daug esame girdėję iš augštesnių ir žemesnių šio krašto valdžios pareigūnų. Nereikia mažinti reikšmės ir to svarbiausio fakto, kad šio krašto vyriausybė nesvyruodama laikosi politikos, kuria pabrėžiamas Baltijos kraštų okupacijos visiškas nepripažinimas.

Nereikia, ypač, mažinti reikšmės visos eilės šio krašto teismų nutarimų, kuriuose teisėtai Baltijos kraštų reprezentantai tepripažįstami jų nepriklausomų vyriausybių paskirti diplomatiniai bei konsuliniai atstovai. Tačiau šis paties Kongreso Atstovų Rūmų žygis yra daugiau negu visi tie minėtieji dalykai. Jei visus anuos faktus galima laikyti tik statiškos laikysenos (mums palankios) išraiška, tai dabartinis Atstovų Rūmų nutarimas yra jau dinamiškas veiksmas.

Ypač reikšminga, kad tai yra veiksmas vienos iš žymiausių šio krašto valdžios šakų, veiksmas Jungtinių Valstijų įstatymų leidimo įstaigos. Tokia pasaulinės reikšmės įstaiga įsikišė į aktyvią talką Baltijos kraštų išlaisvinimo akcijoje. Tai yra ryškiausias ženklas, kad šis kraštas ne vien raminiamais reikiama mūsų kraštų laisvės kovai.

Pasiekti, kad tokia augšta įstaiga imtųsi tokio veiksmo tolimų ir reliatyviai smul-

kių kraštų reikalui, negalėjo būti lengva. Nors ALT centras skelbė beveik vien optimistiškas žinias apie tų pastangų eigą, tačiau iš tikrųjų pasiekimo viltys nebuvo labai didelės. Greičiau priešingai.

Visų pirma, pasiūlymų, kad Kongreso komisijos imtųsi tokio ar tokio tyrinėjimo, ypač pastaruoju metu, yra labai daug. Sako, tos rūšies rezoliucijų esą susirinkę bene apie 80, ir daugelis jų liečia tokias reikalias, kurie dažnam amerikiečiui gali atrodyti aktualesni ir svarbesni, negu kažkur toli esančios Lietuvos, Latvijos ar Estijos nelaimės.

Antra, Kongresas paskutiniu laiku tiesiog užverstas didžiulios svarbos įstatymų projektais, kurių negali suskubti apsvaistinti. Pvz., tokį svarbų reikalą, kaip pašto tarifo pakeitimo įstatymas, dėl laiko stokos turėjo atidėti.

Trečia — nutarimas tyrinėti Kremliaus įvykdytos agresijos faktą yra aiškus akibrokštas Maskvai. O jo svarstymas pataliki kaip tik į tokį laikotarpį, kada taip stipriai reikiama svyravimai, ar nereikės kaip nors su Kremlium kalbėtis... Kaip tik dar ir Korėjos paliaubos įsiterpė. "Susigerinimo" skersvėjai stiproka išvilpauja Washingtono palangėmis. Tad buvo pagrindo baimintis, ar Atstovų Rūmai nepagalvos, kad gal dabar netinkamas laikas judinti senas žaizdas.

Vis dėlto Atstovų Rūmai pasielgė tiesiai ir drąsiai. Pasielgė idealistiškai, ne oportunistiškai. Ypač svarbu, kad nutarimas priimtas be jokių svyravimų, vienbalsiai! Argi taip jau visi šio krašto gyventojų atstovai taip giliai Lietuvos bei Latvijos ir Estijos reikalus pažįsta ir atjaucia? Tiesa, dabar jau ne 1943 ir ne 1945 metai. Dabar šių kra-

stų, ypač Lietuvos vardai — Kongrese nebe naujiena. Tie nežinojimo, nepažinimo ledai yra seniai pradėti laužyti ir sėkmingai sulaužyti. Bet be specialaus dėmesio atkreipimo, be energingo įtikinimo vargu ar Atstovų Rūmai būtų padarę tai, ką dabar padarė.

Cia turi būti pabrėžta, kad pirmasis ir ypač antrasis ALT vadovų bei jų talkininkų apsilankymas Washingtone bus suvaidinęs leimamą vaidmenį. Tai buvo paskutinis ir lemiamas svarstis, uždėtas ant svarstyklų į mus palankiąją pusę.

Nėra abejonės, kad kiekvienas objektyvus stebėtojas be jokio vargo atskirs šį tikrą pasidarbavimą nuo kaikiurių abejotino reikalingumo arba abejotino sėkmingumo žygių, nors kartais ir labai išpūstais žodžiais bandomų garinti. Šiuo atveju buvo tinkamai veikta: tai turėtų būti pripažinta net ir tuo atveju, jei rezultatas nebūtų buvęs toks sėkmingas, koks jis yra. Juk ne nuo ALT veikėjų galų gale priklausė rezoliucijos priėmimas, o nuo Atstovų Rūmų narių. Ir jei rezoliucija būtų nei nepraėjusi, vistiek šiuo atveju ALT vadovybės kaltinti nebūtų galima, nes, kiek teko patirti, buvo padaryta viskas, kas buvo įmanoma ir reikalinga. Vieno, ko būtų

(Perkelta į 8 pusl.)

Lenkai nesutaria

Generolas Sosnkowski, septynis mėnesius Londone bandęs sutaisyti įvairias lenkų sroves ir jas sujungti, išvyko iš Londono neatsiekęs sutarimo. Po ilgo posėdžiavimo ir pasitarimų su lenkų organizacijomis ir srovėmis, dabar besigrupuojančiomis aplink "Tautos Tarybą" ir jai priešingą "Politinę Tarybą", susitarimo projekto nei viena šalis nepriėmė.

Be šių dviejų pagrindinių srovių, dar egzistuoja Mykolačiko — Koto vadovaujamos grupės, veikiančios Jaltos nutarimų pagrindu. Šitas grupės vieningai smerkia abi lenkų pagrindines sroves, kad ir nesutardamos tarpusavyje.

TURI IŠSIKELTI VASARIO 16 GIMNAZIJA

Žem. Saksonijos Vidaus Reikalų M-jai raštu įspėjo Vokietijos Krašto Valdybą, kad Diepholzo stovykla numatoma panaikinti, kadangi ji bus panaudota vakarų gynimo reikalamis. Ministras prašo konkrečiai pranešti apie gimnazijos kėlimo datą, apie gyventojų išsikėlimo apimtį ir prašo kėlimosi darbus paskubinti.

Nors naujųjų namų vidaus perstatymas ir įrengimas neužbaigtas, gimnazija ruošiasi keltis į naują vietovę jau rugpjūčio mėn. pabaigoje, tuo tarpu mokinius ir mokytojus varginai sutalpindama esamos patalpos.

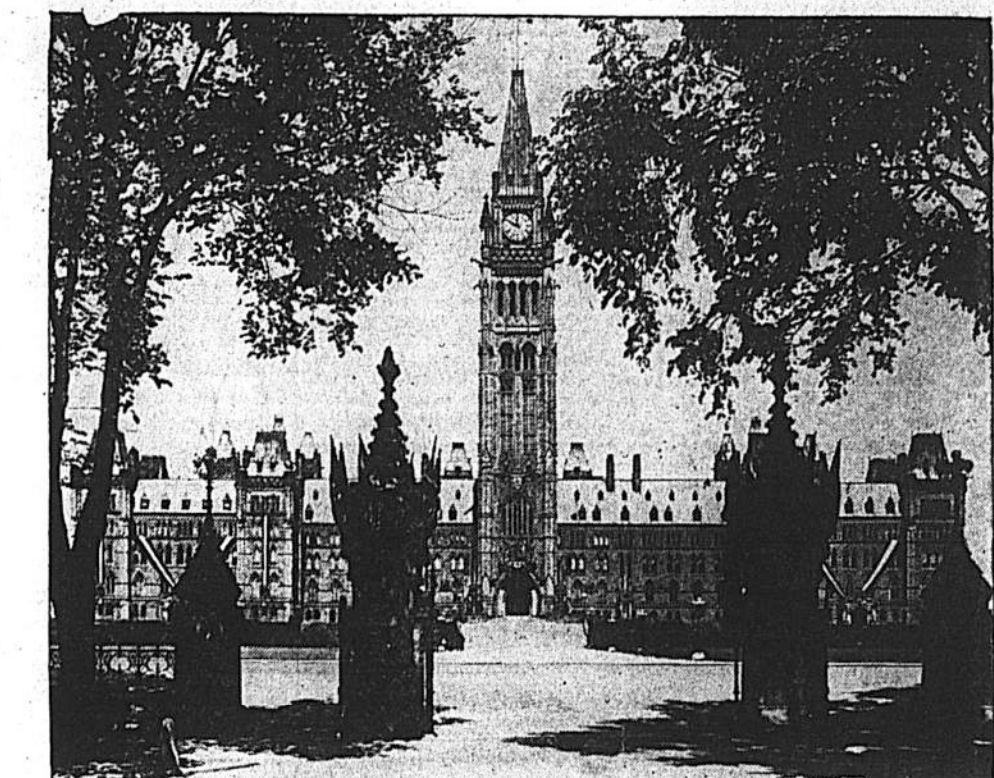
Lietuvių laimėjimas

Kersteno Rezoliucija priimta vienbalsiu Atstovų Buto nutarimu.

Amerikos Lietuvių Taryba, dėjusi visas pastangas, kad JAV Kongresas iširtų Lietuvos ir kitų dviejų Baltijos valstybių pagrobimo bei pavergimo faktus, jaučiasi pasiekusi didelę reikšmės laimėjimą. Liepos mėn. 27-ji diena, kada ta Rezoliucija buvo svarstoma JAV Atstovų Bute, ir kongresmanai, abiejų didžiųjų partijų vadai vienas po kito sakė kalbas, pasisakydami už Rezoliucijos priėmimą, — buvo istorinė diena Lietuvai.

Tai buvo įspūdinga demonstracija galingiausios pasaulio valstybės parlamente už pavergtų tautų laisvės idėją ir už mūsų Tėvynės Lietuvos išlaisvinimą. Dabar mes turėsime rūpestingai pasiruošti Kongreso komitei suteikti visą galimą paramą, kad jisai iškeltų aikštėn Lietuvos, Latvijos ir Estijos pavergimo, barbariško bolševikų šeimininkavimo tuose kraštuose ir jų genocidinės politikos faktus; kad visas pasaulis gautų aiškų vaizdą, kaip Sovietų imperializmas tas tautas naikina, ir kodėl laisvoji žmonija negali daryti taikos su grobių valdžia, kol nebus užtikrintas laisvės grąžinimas Lietuvai ir jos kaimynams.

Amerikos Lietuvių Taryba taria nuosirdžios padėkos žodį plačiai lietuvių visuomenei ir paskiriems veikėjams, kurie savo darbu, auka ar kitais būdais prisidėjo prie šio sumanymo įvykdymo. Be jų paramos ir nuolatinio atsišaukimo telegramomis ir laiškais į JAV Kongreso narius Kersteno Rezoliucija tikrai nebūtų buvusi priimta šioje Kon-

Kanadoje rugpjūčio mėn. 10 d. įvyksta rinkimai. Dėl valdžios vėl varžysis Liberalai ir Progr. Konservatoriai. Nuotraukoje Kanados parlamento rūmai Ottavoje.

Ohio senatoriui Taft mirus

Buvusio prezidento sūnus, kuriam prezidentu nepavyko tapti

K. S. KARPIUS

Dešimties dienų bėgyje respublikonai senate neteko dviejų žymių narių: mirė New Hampshire senatorius Charles A. Tobey, 73 metų amžiaus ir liepos 31 d. mirė Ohio senatorius Robert A. Taft, 63 metų amžiaus.

Kadangi New Hampshire valdo respublikonai, iš ten Tobey terminui baigti gubernatorių paskirs respublikoną. Bet Ohio gubernatorių, Frank J. Lausche, demokratas. Tikima, kad jis bus priverstas skirti demokratą, nors pats ir skaitėsi senatoriaus Taft'o gerbėju ir jį rėmė 1950 metais, kada visos demokratų jėgos buvo pasiryžusios Taft'ą iš senato išmesti. Tada Taft laimėjo nepaprastai didelę balsų daugumą, gaudamas

virš 400,000 balsų daugiau už demokratų kandidatą.

Jei iš Ohio būtų paskirtas demokratų senatorius, senate būtų 48 demokratų senatoriai, 47 respublikonai, su vienu nepriklausomu, iš respublikonų atsiimusi, taigi jų ir neremiančiu. Iki šiol, su 48 respublikonais, 47 demokratais ir vienu nepriklausomu, respublikonas viceprezidentas Nixon savo balsu galėjo nulemti. Dabar Nixon'o balsas nustotų reikšmės.

Paskyrus demokratą, senate įvyktų nepaprastos permainingos:

Senator Robert A. Taft

can" vardą. Bet kada jis jautė, kad jau gali statyti savo kandidatūrą į prezidentus, jo patys draugai visada — 1936, 1940, 1944, 1948 ir 1952 metais — pastojo kelių nominacijų gauti, tikrindami, kad Taft, tai perdideliu savo atvirumu ir griežtumu pasidars prieš rinkimų nelaimėsią, tai nebus populiarus tarp moterų, nes nesis toks gražus vyras, kaip demokratų Roosevelt, ir t.t. Ir respublikonai per tuos 20 metų statė savo kandidatus populiarius vyrus, Bricker, Willkie ir du kartus Dewey, bet nelaimėjo, kol Truman nenusipolitikavo.

Kai pernai Taft'ui pasirodė tikriausia proga laimėti, ir jis buvo beveik užtikrintas pergalė, visai netikėtai Taft'o priešininkai prisiviliojo karę išgarsėjusį generolą Eisenhower. Šis Taft'ui galutinai į prezidentus kelius užkirtė.

Taft ir jo šalininkai atkakliai kovojo, bet kai partijos konvencija liepos 7 Chicagoje nominavo Eisenhower'į, ir jis laimėjo prezidento rinkimus, Taft, užmiręs savo širdgėlą ir nusivylimus pasidarė Eisenhower'io stipriausias remėjas. Eisenhower'ui labai buvo reikalingas Taft'o parama ir talka, pradėjus naujas pareigas, su kuriomis Taft buvo pilnai susipažinęs.

Dabaras senato respublikonų daugumos kalbėtojo-vado pareigose jis senate buvo Eisenhower'io pirma ranka. Deja, nors jiedu labai artimai susidraugavo ir iš to draugingumo buvo laukta sėkmingų šalies gerovei darbų, šių metų balandžio 17 d., grįžus iš pietinių valstybių, kur Taft buvo prezidento Eisenhower'io svečiu ir kartu golfą lošė, pasijuto blogai. Atsirado šlaunies skausmai. Gydesi ir Washington, ir Cincinnati, Ohio, ir pagaliau New Yorke, bet išgyti nepavyko. Iš energingo, smarkaus vyro, kokį 1952 metais Clevelando lietuvių matė kalbant Lietuvos salėje, liko vėžio ligos perblokštą auką.

VALSTYBES PAGERBIMAS

Iš New Yorko, kur mirė, senatoriaus Taft palaikai pervedti į Washington, ir patalpinti Kapituliaus salėje publikai lankyti. Tai nepaprasta pagarba, kurios nebuvo nei prezidentams, nei kitiems senatoriams, mirusiems pastarųjų kelių dešimtų metų bėgyje. Prez. Roosevelt buvo pašarvotas Baltuosiuose Rūmuose ir iš ten išvežtas į tėviškę, prie jo visoje šalyje "Mr. Republi-

TAFT IR EISENHOWER

Senatorius Taft, demokratų partijos 20 metų šeimininkavimo laikotarpyje išaugo dideliu respublikonų partijos stulpu ir įgijo visoje šalyje "Mr. Republi-

can" vardą. Bet kada jis jautė, kad jau gali statyti savo kandidatūrą į prezidentus, jo patys draugai visada — 1936, 1940, 1944, 1948 ir 1952 metais — pastojo kelių nominacijų gauti, tikrindami, kad Taft, tai perdideliu savo atvirumu ir griežtumu pasidars prieš rinkimų nelaimėsią, tai nebus populiarus tarp moterų, nes nesis toks gražus vyras, kaip demokratų Roosevelt, ir t.t. Ir respublikonai per tuos 20 metų statė savo kandidatus populiarius vyrus, Bricker, Willkie ir du kartus Dewey, bet nelaimėjo, kol Truman nenusipolitikavo.

(Perkelta į 3-įjį pusl.)

Rep. Frances Bolton

John Foster Dulles

Gov. James Byrnes, Rep. James Richards, Henry Cabot Lodge

Nuotraukose matyti nauji JAV delegatai Jungtinėse Tautose.

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telephone: Henderson 1-6344.

Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879. Subscription per year in advance: In the United States — \$5.00 in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50. Single copy — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas VILTIES, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Džos (Inkorp. ne pelnui), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: Henderson 1-6344.

Išleista Clevelande kas ketvirtadienį. Redaktorius: Balys Gaidžiūnas. Įregistruota kaip antros klasės siunta 1915 m. gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 3 d. įstatymą. Prenumerata metams iš anksto: Jungt. Amerikos Valstybėse \$5.00, Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.50. Atsk. Nr. kainu 10 centų.

• Antano Vanagaičio monografija jau penkama Dirvos spaustuvėje. Ją redagavo rašyt. V. Alantas. Leidžia Juozas Bačiūnas.

• Lawrence, Mass. liepos mėn. 11 d. mirė senas Dirvos skaitytojas J. Penkus. Paliko žmoną ir dukterį Dianą.

• Lietuvių Bibliografinės Tarybos vadovas A. Ružancovas praneša, kad šiemet knygų išleista 82, iš jų JAV-bėse 63, Vokietijoje — 5, Italijoje, Argentinoje ir Austrijoje — po 3, Anglijoje, Belgijoje ir Kolumbijoje — po vieną. Pr. metais buvo išleista 83 knygos, kurių 66 JAV-bėse, 6 Vokietijoje ir 11 kitose šalyse. Naujų periodinių leidinių šiemet registruota 10, kurių 5 JAV-bėse, 2 Vokietijoje ir po 1 Kanadoje, Australijoje ir Indijoje. Pereitais metais pasirodė 9 nauji leidiniai. Tenka pastebėti, kad 1951 metais per pirmą pusmetį pasirodė tik 46 knygos.

• Lietuvių Darbininkų Susivienijimas, kuris ir Clevelande turi savo skyrių ir net klubą įtraukti į komunistinių organizacijų sąrašą. Į tą patį sąrašą įtraukta ir Amerikos Lietuvių Darbininkų Literatūros Draugija.

• Dirvos redakcija gavo paminėti kun. Vytauto Jono Bagdonavičiaus naują knygą "Žmonių likimas šv. Jono apreiškimo knygoje". Išleido Lietuviškos Knygos Klubas. Kaina \$3.50.

• Redakcija gavo paminėti rezistentinį visuomeninį ir kultūros reikalų žurnalą "Santarvė", Nr. 4, 1953 m. Redagavo F. Neveravičius, Anglijoje.

• Pabaltijo Moterų Tarybos Lietuvių Atstovybės New Yorko klubas (pirm. V. Jonuškaitė-Leskaitienė) šiomis dienomis tapo priimta į Visuotinę Moterų Klubų Federaciją. Ši federacija yra didžiausia tarptautinė moterų organizacija, turi apie 11 milijonų narių. Joje jau nuo 1949 metų dalyvauja Pabaltijo Moterų Taryba. Iš lietuvių moterų klubų dar yra nariai Muencheno ir Romos klubai. Paskiri Pabaltijo Moterų Tarybai priklausančiai klubai į federaciją priimami Tarybai rekomenduojant.

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso Virginia 7-6583
Rezidencijos REpublic 7-7868

Dr. S. Biežis

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2201 West Cermak Road
VAL: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Seštad. tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th PLACE

Dr. Antanas Rudokas, O. D.

Tikrina akis ir pritaiko akinius
keičia stiklus ir rėmus.
4701 S. Damen Ave., Chicago III.
Saukite — YA. 7-7381
Prima: vakarais 6 iki 9, šeštad.
10 ryto iki 4, trečiad. ir sekmad.
tik susitarus

Tel. ofiso ARmitage 6-0161

Tel. buto GRaceland 2-9203

Dr. Juozas Bartkus

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norvest Medical Center
2336 West Chicago Ave.,
Chicago 22, Ill.
VAL: 1-3:30, 7-9 p. p. pirmad.,
antrad., ketvirtad., penktad.,
10 ryto — 1 p. p. trečiadieniais
12-4 p. p. šeštadieniais.

Italijos lietuviai

Kun. dr. V. Kazlauskas pranešimas PLB pirm. suvažiavime

Kun. dr. Kazlauskas, perdudamas suvažiavimui Italijos lietuvių bendruomenės sveikinimus ir linkėjimus, pažymėjo, kad Italijos lietuviai dėl lėšų stokos suabejojo, ar verta siųsti į suvažiavimą savąjį atstovą. Jau dabar jis galįs pasakyti, kad nedalyvavimas suvažiavime būtų buvęs didelis nuostolis. Jau pirmajame posėdyje teko daug naujo ir svarbaus lietuvių bendruomenės reikalais išgirsti.

Italijoje lietuvių šiuo metu yra apie 170. Jų skaičius pakilo ir, reikia manyti, ir toliau didės. Viena iš priežasčių tam skaičiui kilti yra Salaziečių gimnazija, kuriai kitais metais laukiama daugiau lankytojų. Salaziečių gimnazija dabar sutraukia lietuvių iš Italijos, Prancūzijos ir Anglijos ir yra pajėgi 30-40 mokinių. Jai gautos patalpos nemokamai ir namuose galima bus atleisti sutalpinami apie 80 mokinių. Didžioji dalis lietuvių, apie 45, gyvena Romoje. Tai yra daugiausia lietuvių, šv. Kazimiero — 30 ir Tėvų Marionų — 12, kolegijų auklėtiniai. Salaziečių gimnazija būtų, šalia Vasario 16 Gimnazijos, lietuviams didelis laimėjimas.

PLB organizavimą Italijoje galima laikyti baigtu. Išrinkta Krašto Taryba, o Romos Apylinkės Valdyba eina Krašto Valdybos pareigas ir ruošia statutą. Kultūrinė veikla lietuvių tarpe nesudaro problemų. Nutautėjimo nėra. Juo reikėtų susirūpinti tik mišrioje šeimoje, t. y. dėl lietuvių, ištekėjusių už italų. Vasaros stovyklavimui Italijos kalnuose daug prisidėtų lietuvių bei išlaikyti. Salaziečių gimnazija, jos vadovams gerai įsijungiant kraštą ir turint vietos visuomenėje pažinčių ir draugų, ruošiant tokias stovyklas galėtų į tas lietuvių jaunimo stovyklas priimti ne tik visus Italijoje gyvenančius lietuviukus, bet ir kitų bendruomenių lietuvių jaunimą. Kun. Mincevičius, turįs italų tarpe didelį autoritetą. Turtingų italų šeimų prašomas, jis taip pat kalnuose rengia italų vaikams vasaros stovyklas. Jis galėtų taip pat nemokamai priimti į jo vedamą stovyklą ir lietuviukus, nors tai jau nebūtų grynai tautiška stovykla, kaip Salaziečių gimnazijos. Tektų išspresti tik kelionės išlaidų padengimą. Pats stovyklavimas būtų visiems nemokamas.

Lietuviškoji propaganda Italijoje davė labai daug. Iškilmingai Vasario 16 minėjimai su žymių italų politikų, dignitorių ir visuomenininkų dalyvavimu, jų pasakytomis minėjimuose kalbomis, plačiai Italijos žymiausiame laikraščiuiose pasirodę straipsniai ir dalyvavimas parodose išpopuliarino Lietuvos bylą Italijos visuomenėje plačiausiu mastu. Šio darbo siela yra entuziastas kun. Mincevičius. Paskutinis jo pasirodymas spaudoje, tai plati Lietuvos okupacijos istorija, įdėta stambiomis antraštemis geroje vietoje, einanti 20 tęsinių. Spaudoje pasirodė ir literatūrinis lietuvių dalykelių vertinimų ir italų kalba. Pažymėtinas dalyvavimas Tarpautinio Krikščioniškai Kultūrai Ginti Komiteto suruoštoje parodoje su įspūdingu kun. Mincevičiaus rūpesčiu įrengtu lietuviškuoju skyriumi ir gražia Pačevičiūtės meno paroda.

Italijoje pasigendama lietuviškų aktualijų biuletenio. Ypač reikia žinių iš lietuvių ir Lietuvos religinio gyvenimo, kurių patys Italijos lietuviai negali pasirūpinti. Reikėtų prancūzų kalba leisti tokį biuletinį Prancūzijos, Italijos ir Ispanijos kraštams, nes prancūzų kalba prieinama ir paskutiniųjų dviejų kraštų šviesuomenėi. Vokiečių kalba čia jau mažiau pasitar-

naujama. Kiekviename krašte reikėtų turėti propagandos skyrių, aptarnaujamą iš centro.

Lietuviškai propagandai reikia landumo ir lėšų. Pavyzdžiui, dabar Romos stotyje surengtoje parodoje lietuviai negalėjo dalyvauti dėl lėšų stokos. Pagaliau niekas pats lietuvių neįprastai prisidėti prie šių darbų, bet lietuviams patiems reikia visur kur kreiptis ir lįsti. Toks lūdimas duoda labai gerų vaisių.

Dabartinę Italijos Krašto Valdybą sudaro: Valdybos pirmininkas kun. dr. Balčiūnas, nariai kun. dr. V. Kazlauskas ir St. Lozoraitis, jun.

DAR NEVĖLU,

bet veikia gali būti PERVERLU, norint įsigyti rinktinę rašomąją mašinėlę lietuvišku arba amerikonišku raidynu.

Rašomosios visų geriausių firmų, o jų tarpe garsiosios "Smith-Corona", gaunamos išsimokėtinai.

V. BARTKUS

712 E. 92 St., Cleveland 8, Ohio.
TEL.: LI 1-6716

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Many Friends and Patrons

THE SCHWEIZER-DIPPLE CO.

PLUMBING — HEATING

VENTILATING — POWER PIPING

2161 East 16th Place

CH. 1-6050 — 1-6051

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Many Friends

LULLABY SHOPPE, INC.

10495 CARNEGIE AVE.

SW. 5-1266

FREE PARKING

DIRVOS ATSTOVAI

į kuriuos galima kreiptis visais DIRVOS prenumeratės ir skelbimų reikalais:

Baltimore, Md.

Antanas Česonis
1323 Hollins St.

So. Boston, Mass.

Brunonas Kalvaitis,
545 East Broadway.

Brockton, Mass.

Bačiulis A.,
9 Broad St.

Chicago, Ill.

Jonas Paplėnas,
4416 So. Hermitage Ave.,
Yard 7-0191

Dayton, Ohio

J. A. Urbonas,
1302 Lamar St.

Detroit, Mich.

VI. Pauža,
9124 Quincy Ave.

Newark, New Jersey

A. S. Trečiokas,
314 Walnut St.

New York-Brooklyne

Antanas Sodaitis,
57-56, 63rd St.,
Maspeth, N. Y.

Omaha, Nebr.

J. Povilaitis,
5617 So. 31 St.

Waterbury, Conn.

Vladas Varneckas,
2157 N. Main St.

Hamilton, Canada

Antanas Mingėla,
190 Catherine St. S.

Montreal, Canada

Stepas Kęsgaila,
6882 Beaulieu St.

Toronto, Canada

Jonas Paršeliūnas,
62 Pauline Ave.

Welland, Canada

Žukauskas Kazys
87 Thorold Rd.

Anglijoje

Dainora Daunoras
49 Thornton Ave.
Thornham Green,
London W. 4

Australijoje

Povilas Lukošius,
Box 1665 M. G.P.O.,
Adelaide, S. A.

Australia

P. Ambraza
29 Elsmere St.
Kensington
Sydney

Brazilija

Meldutis Laupinaitis,
Caixa Postal 118
Sao Paulo

Colombia

K. Klastauskas,
Apartado nae 2336
Medellin

Venecueloje

c/o Cristalerias Nacionales,
Apartado 4532
Maracay

Venezuela, S. A.

LOS ANGELES

Turbūt nėra vasaros metu dienos, kad Los Angeles nelankytų vienas ar kitas lietuvis iš rytinių valstybių. Visi gėrisi puikiu klimatu ir galvoja apie persikėlimą čia gyventi. Iš žymesnių lietuvių paskutinėmis dienomis čia lankėsi adv. S. Bredes, Jr., iš Brooklyn, N. Y., ALT-bos New Yorko skyriaus pirmininkas; ponis M. Kasavičienė, Detroit, Mich., BALFO direktorė; inž. J. Gudelis iš Chicago ir kiti.

Rugpjūčio mėn. 23 d., sekmadienį, "Lietuvių Dienos" rengia Reseda, Calif., parke pikniką. Ta proga daromi ir laimėjimai. Reseda yra Los Angeles miesto priemiestis.

"Amerikos lietuvių vardynas" jau spausdinamas. Įžangą šiai knygai parašė prof. K. Pakštas, šiuo metu atostogaujantis Santa Monica, Calif. Dr. K. Pakštas profesorijauja Duquesne Universitete, Pittsburgh, Pa.

Inž. V. Petrausko ir kitų vadovaujami braižybos kursai išleisdžia pirmą laidą klausytojų. Inž. V. Petrausko ir Dr. inž. A. Cibulko (ėko) organizuojama statybos bendrovė. Dr. A. Cibulka pasidaręs didelis lietuvių draugas ir jau pramokęs lietuvių kalbos.

ISIGYKITE NAUJAI ISLEISTĄ KNYGĄ

RAUDONASIS SIAUBAS

Pabėgusio rusų karininko pergyvenimai ir pasakojimai apie baisų gyvenimą Rusijoje ir okupuotoje Vokietijoje.

Išleido leidykla Dobilas. Kaina \$ 1.25.

Užsakymus prašome siųsti: Edvardui Vilučiui,
3736 Pulaski St., E. Chicago, Indiana.

TUOJ ISIGYKIT ŠIAS KNYGAS!

Aušrelė (elementorius)	2.25	Namai ant smėlio	2.00
Step. Zobarskas	2.25	J. Gliuda	2.00
Aukštųjų Šimonių Likimas	3.50	Nemunas	2.50
Ieva Simonaitytė	2.00	St. Kolupaila	2.50
Anglų kalbos gramatika	2.00	Neramų buvo Laisvės Alėjos	1.50
J. Kukanauza	2.00	B. Daubaras	1.50
Anderseno pasakos	2.00	Our Country Lithuania	5.00
Anglų kalbos gramatika	1.00	V. Augustinas	5.00
V. Kamantauskas	2.50	Po Tėvynės dangum	2.00
Aukso kirvis	2.50	Zodžiai vytės Nemunėlio.	2.00
Juožas Švaistas	2.50	Paveikslai V. Augustino	2.00
Barabas	2.25	Petras ir Liucija	1.20
Paer Lagerkvist	2.25	Romain Rolland	1.20
Baltasis Vilkas	1.00	Pasaulio Lietuvių Žinyras	5.00
K. Binkis	1.00	Anicetas Simutis	5.00
Balutis	1.50	Princas ir elgeta	1.20
J. J. Bačiūno leidinys	1.50	Mark Twain	1.20
Baltaragio malūnas	2.50	Pirmas rūpestis	2.00
K. Boruta	2.50	Jurgis Jankus	2.00
Broliai Domeikos	2.50	Pragaro pašvaistės	3.50
L. Dovydenas	2.00	V. Alantas	2.50
Buriavimas ir jūrininkystė	2.00	Partizanai už gelež. uždangos	2.50
B. Stundžia	3.50	Daumantas	2.20
Didžiosios atgailos	0.70	Per Klausčių ulytėlę	2.20
R. Spalis	0.70	Liudas Dovydenas	2.20
Džiaukis gyvenimui	0.80	Pictų vėjelis	1.60
O. Swett Marden	0.80	Vytė Nemunėlis	1.60
Doleris iš Pittsburgho	0.50	Paklydę paukščiai I	2.20
Stepas Zobarskas	2.60	Jurgis Jankus	2.60
Daili saulytė	2.60	Paklydę paukščiai II	2.60
Gyvačių lizdas	2.70	Jurgis Jankus	2.60
Francois Mauriac	2.70	Petras Širovoka	2.70
Gatvės Berniuko Nuotykių	1.50	Juožas Švaistas	2.70
R. Spalis	1.50	Pabučiavimas	1.50
Gimdytoja	1.25	J. Grušas	1.50
Francois Mauriac	1.25	Raudonasis siaubas	1.25
Giesmė apie Gediminą		Salik Vogulov	1.25
B. Sruoga ir V. Petravičius		Raudonasis Tvanas	
Gintariniai vartai		Ignas Šeinius	
N. Mazalaitė		Raudoni batukai	
Gimtojo žodžio baruose		Jurgis Savickis	1.50
P. Jonikas		Ramybė man	0.80
Gyulių ūkis		J. Kėkštas	0.80
George Orwell		Raguvos malūnininkas	0.25
Haugo pasakos I ir II dalis		V. Tamulaitis	0.25
Kazimieras Sapieha		Sudie, pone čipse	0.75
B. Sruoga		James Hilton	0.75
Karoliai		Šilkai ir vilkai	1.00
Guy de Maupassant		Runcė Dandieris	1.00
Kaip jie mus sušaudė		Saulės laikrodžiai	1.00
J. Petrutis		Henrikas Nagys	1.00
Kuprelis		San Michael knyga I	2.50
Ignas Šeinius		Axel Munthe	2.50
Kalorijo, ir doleriai		San Michael knyga II	2.50
Vilius Bražvilis		Axel Munthe	2.50
Kryžkelės		Šventieji akmenys	2.00
A. Vieniulis		Faustas Kirša	2.00
Konradas Valenrodas		Sventoji Lietuva	3.00
Adomas Mickevičius		*Jurgis Savickis	3.00
Keliai ir kryžkelės		Sventoji Inga	2.50
Putinas		A. Skėma	2.50
Kaimiečiai I d.		Tarp žalsvų palapinių	3.00
Reymond		P. Kėšlūnas	3.00
Kelias į pasisekimą		Tėvų pasakos	1.90
Grabau - Grabauskas		A. Giedrius	1.90
Lietuvių Kalbos Istorija		Tolmieji kvadratai	2.00
Dr. P. Jonikas		J. Grišmanauskas	2.00
Lyrika		Tautosakos Lobyas	3.00
K. Binkis		J. Balys	3.00
Loreta		Tomas Nipernadis	2.50
Stasius Būdavas		August Gailit	2.50
Lietuva		Trylika nelaimių	1.25
A. Bendorius		R. Spalis	1.25
Lietuvių Literatūra		Tarp pelių ir vyry	1.25
Pranas Naujokaitis		Tėvelių pasakos	0.20
Lietuvių Tautos Kėlas		Ugnies parduojas	1.00
M. Biržiška		Balys Rukla	1.00
Lietuvių kalbos vadovas		Velykų pasakos	1.00
Red. prof. Skardžius		N. Butkienė	1.00
Lietuviškos pasakos		Vidurnakčio vargonai	1.50
J. Balys		Ceslovas Grincevičius	1.50
Lietuvių poezijos antologija		Vincas Krėvė Mickevičius	2.00
J. Aistis ir A. Vaičiulaitis		Vaikų knygėlė	1.80
Lekučio atsiminimai (jaunimui)		M. Valančius	1.80
A. Giedrius		Vieneri metai ir viena savaitė	1.50
Lietuvių archyvas		B. Gaidžiūnas	1.50
Bolševizmo metai		Varpai skamba	2.50
Lietuvos Valstybes		Stasius Būdavas	2.50
Konstitucijos		Vyturėliai Laukuose	0.75
Lietuva tironų Pančiuose		Vikt. Šimaitis	0.75
B. T. Dirmelėlis ir V. Rastenis		Taupioji Virėja	2.00
(Jonas Andriūnas ir Petras		Užuovėja	3.50
Svyrius)		M. Katiliškis	3.50
Mažasis Lietuviškai		Zemaičių žemė	1.50
Angliškas Žodynas		A. Vilainis	1.50
Vilius Pėteraitis		Zemaičių krikštas	3.50
Metūgės		P. Abelkis	3.50
B. Pakeleiviūtė		Žvaigždėtos naktys	1.00
Mėnuo vad. medaus		Augustaitė-Vaičiūnienė	1.00
N. Mazalaitė		Žmonės ant vieškelio	1.00
Meškuiškas Rudosiukas		Liūdas Dovydenas	1.00
Vytė Nemunėlis			

Visos knygos siunčiamos paštu. Užsakant pinigus siųskite

DIRVA, 1272 East 71 St.

Nusivylimas pigiuoju patriotizmu

Senatoriui Taft mirus

(Atkelta iš 1-mo pusl.)

"Būdami ištikimi savo tautai, literatūros Lankai nesistengs garsiai deklamuoti patriotinių jausmų, bijodami tuščiažodžiavimo".

I tai jau buvo atkreipta dėmesio netik mano, bet ir kitų. Iš tikrųjų, literatūros Lankuose visiškai nėra jokio patriotinio tuščiažodžiavimo. Nepastebėsim ten ir patriotinio pilnažodžiavimo. Visokie patriotiniai motyvai ten vengiami. Ir iš viso net mūsų visuomenėje jaučiamas tam tikras "skilimas". Viena lietuvių aktyviosios visuomenės dalis, ypač politikieriai ir visuomenininkai, labai garsiai deklamuoja savo patriotizmą. O kita dalis, aiški mažuma, pradedant to vengti, bodėtis, net šaipytis. Ne dėl to, kad jie būtų pasidarę nepatriotiški ar kad patriotizmo visai nebūtų, bet tik dėl to, kad jie daugelyje viešųjų prakalbų, straipsnių, eilėraščių ir kitokios raštinės bei veiklos eibėje įžiūrėję nenuoširdumą, falšyvumą, demonstratyvų plėšymą, deklamavimą, — taip sakant, tik "pigųjį" patriotizmą. Juk net Brazdžionio ar Aisacio naujesnioji patriotinė poezija jau ne kartą buvo palydėta apgailestavimais: ta poezija pasidariusi "maironinė", "silpnėnė", "pigėsnė".

TRUMPALAIKIS JAUDINIMAS

Tas reiškinys manęs nestebina, jis visai suprantamas. Jautrus savo tautos reikalams ir kiek geresnio skonio žmogus ne sykį būna gąsdinamas to dirbtinio, išpušto, deklamatorinio ir pigaus patriotizmo. Ypač jo širdis ima maištauti prieš tokį praktiškąjį patriotizmą, kuris yra užsimojęs ne tiek įsamoniškai laudj patviriomis tautinėmis vertybėmis, o tik išaukti trumpalaikį jos sujaudinimą, idant pasiektų "sukelti daugiausia pinigų laisvinimo reikalams". O liaudis nėra tokia naivi ir taip kvaila, ji greit pamato tokio "patriotizmo" praktinius siekius ir visą gudrybę kaip galint daugiau išmelti jos pinigų. Gi rašto žinovai tokius metodus dar greičiau perpranta, ir ne viena plunksna yra pasidariusi vėsi patriotiniams motyvams.

Tokio reiškinio liudininku buvau jau prieš puspenktų metų Amerikos rytinėse valstybėse, kai ten su prakalbomis lankėsi Vliko pirmininkas prel. M. Krupavičius. Vienoje stambioje lietuvių kolonijoje, netoli New Yorke, tada buvo ruošiamas Vasario šešioliktosios minėjimas.

Krupavičius ten pasakė ilgą ir gana jautrią prakalbą. Jis tada buvo geroje formoje. Vos prieš pusmetį Krupavičiaus vadovaujamam komitetui buvo pavykę Baden Badene sudaryti intymų susitarimą su Lietuvos pogrindžio rezistencijos atstovais. Jis albejo ne tik savo, bet ir "jų vardu". Tris su viršum metų prieš tai netikėjęs, kad krašte yra organizuota rezistencija, atmetinėjęs jos įgaliojinių pasiūlymus bendrai veikti, atgaben-tasias žinias apie krašto padėtį ir rezistencijos, praeidavimus vadines falsifikacijomis, o rezistencijos atstovybę užsienyje įtartinais avantiūristais, — dabar jis, vieno ateitininko įtikintas, buvo visuos patikėjęs ir vartojo tuos pačius argumentus ir tuos pačius pavyzdžius, kuriuos dar neseniai buvo smerkęs kaip "vienybės skaldymą", kai juos žodžiu ar raštu vartodavo kiti.

Pabrėžęs, kad pats Dievas lietuviui liepė likti lietuviui, rūsčiai pabaręs paskutiniąjį nepriklausomos Lietuvos vyriausybę, kam ji neišgelbėjusi valstybės išdo, ir apgailestavęs, kad dabar užsienyje užšaldyti Lietuvos pi-

BRONYS RAILA

nigų niekas nesutinka perduoti naudoti jo vadovaujamam komitetui, toliau jis labai dramatiškai pavaizdavo Lietuvos partizanų pasiaukojimą ir didvyriškumą. Jis kvietė užsienio lietuvių daugiau įsikipti partizanų pavyzdžiu ir viską aukoti "vardan tos Lietuvos".

BROLAU, SESUO, — DUOK!

Susirinkusi į paminėjimo iškilmes liaudis, be abejojimo, tada nežinojo, kad toks taurus prel. Krupavičiaus įtikėjimas į krašto rezistenciją buvo ir vėl pavuluotas. Pačios stambiausios, labai aktyvios ir didvyriškos, stačiai masinės Lietuvos rezistentų kovos, prasidėjusios nuo 1944 metų, tada, 1949 metais, maždaug jau prieš metus buvo pasibaigusios, atviroje kovoje palaužtos ir įsėjojo visai kitų būdų bei priemonių pagrindai persitvarkyti. Apeliavimas į Lietuvos partizanų kraują ir pig-nimas sekti jų pėdomis buvo piktas patriotizmas (užsienyje), o žiūrint politiškai, tokiu "rezistencinių koncepcijų" skelbimas labai abejotinas, greičiau žalingas. Glorifikuoti narsiausių tautiečių susinaikinimą Tėvynėje ar kurstyti, kad jie ir toliau ne laiku aukotųsi, — neatrodė tikslinga, ypač iš politinių emigrantų plotmės.

Publika nors ir nerodė jokio entuziazmo, bet buvo nusiteikusi maždaug palankiai. Buvo galima prileisti, kad aukų rinkimas tą vakarą pavyks. Tačiau tuoj po Krupavičiaus paėmė žodį vienas vietos veikėjas, kurio pareiga buvo įkaitinti publiką ir "sukelti" ko daugiausia pajamų. Jis labai garsiu balsu pradėjo: "Brolau, sesuo! Lietuvos partizanai miršta, lieja kraują, o tu čia gyvenai be trūkumų. Ar tavo širdis nevirpa, ar tau negaila Tėvynės kėnciančių brolių, ar tu gali čia ramiai sėdėti? Brolau, sesuo, — trauk savo pinigė, duok, duok ko daugiausia!"

Ir taip apie pusvalandį triukšmingu balsu jis šaukė: duok, duok, trauk pinigė, galėkis savo Tėvynės, jei jau nesutinki eiti partizanų pavyzdžiu ir už ją didvyriškai mirti, tai duok, duok bent dešimtį dolerių... Po to per salę pasileido aukų rinkėjai. Iš kokių keturių šimtų susirinkusiųjų parapijos salę, — buvo sumesta trys šimtai su trupučiu dolerių. Atsižvelgiant į tokius garsius fanfarus ir įkaitintą atmosferą, labai mažai.

NUSIKALTĖLIO PRISIMINIMAI

Tada buvau neseniai atvykęs į šią šalį ir labai atidžiai stebėjau publiką.

Juo kalbėtojas dramatiškai plešėsi, tuo ramiau žmoneliai sėdėjo. Ar jiems visą tai buvo nusibodę, ar per daug jau falšy-vai skambėjo, sunku pasakyti. Man pačiam tada atrodė, kad jei nuo scenos būtų tylutėliai kas smuiku grojęs, mes visi salėje būtume tapę didesniais patriotais. Bet kai visą valandą, kaip su kirviapėnčiu nežmoniški trūkšmingai daužė ir daužė į patriotizmo bugną, kaip į kokį Pittsburgho pieno virimo katilą, mūsų ausys apkurto ir "patriotizmas" išgaravo. Klau-sytojai traukė iš kišenių pinigines taip jau be ūpo, ir žaliakupur-riai iš jų brėjo be galo liesai.

Nekaltinu tų "brolių ir sese-ryų", tu gerųjų žmonių, ir tu dypukų, ir nieko. Aš pats irgi tada pasielgiau labai "nepatriotiškai". Nežinau, gerai ar blogai padariau, bet prisipažinti reikia. Tai buvo mano pirmoji Vasario šešioliktoji Amerikoje,

Neseniai buvau atvykęs, labai biednas, kelionės skolos paskendęs, visai niekur neįsikišęs, pas draugus kampininku gyvenęs, — tačiau eidamas į minėjimą, būvau pasiryžęs paremti laisvinimą pirmąja dešimtaine, o dukte tam tikslui specialiai buvo sutaupiu-si 57 centus iš savo asmeniškų pajamų. Po prakalbų trylikamė-tis dukte mašinaiškai atidavė visą savo auką, o man... sąžinė neleidė daugiau, kaip tik dolerį. Beklausant antrosios prakalbos, kažkoks kipsas man šnibždėjo į ausį: "Jei dabar būčiau partizan-as Tėvynėje ir jei žinočiau, kaip mano vardu ir mano naudai čia renkamos patriotinės aukos, geriau mirčiau, bunkeryje susi-sprogdinčiau, bet šitai p surinktu centų neimčiau."

Salia viso to, aukos buvo ren-kamos ne partizanui, bet vienam laisvinimo veiksnui paremti. Pagaliau, ir prakalbininku kelio-nės per Atlantą į abu galus rei-kejo apmokėti.

KUO KULTŪRININKAI NEBETIKI?

Visai aišku, kad tokias nepa-dorias mintis lengvai galima su-kritikuoti. Galima nurodyti, kad visai nesvarbu, kokiomis prie-monėmis surenkamos mūsų au-kos. Svarbu, kad tik eina šios tos krutėjimas ir iš centelių susidaro sumos, kurių bent da-lis sunaudojama labai svarbiems tikslams.

Tai bus teisybė, kaip lygiai, manyčiau, bus teisybė ir mano paties išgyventas nuotykis, ku-riame visu savo spindėjimu at-siskleidžia reiškinys, daugelio mūsų kultūrininkų, rašytojų ir menininkų vadinamas pigiuoju patriotizmu ar net patriotizmo tuščiažodžiavimu. Patinka kam tokios nuotaikos ar nepatinka, bet jų buvo ir bus. Tai mūsų gy-venimo faktai.

Tie reiškiniai nėra kokia tik Amerikos lietuvių savybė. Jie visuotini, jų pilna visuose pasa-ulio kraštuose. Apčiai jų būna Lietuvoje, nei kiek nemažiau ir tremtyje. Vokietijon subėgusių lietuvių politinės institucijos la-bai daug savo laiku prisidėjo tam reiškiniiui įsijipiltinti. Pa-tinka kam ar ne, bet daugelis, ypač jaunesniųjų mūsų kultūrinin-kų pradėjo visai nebetikti mūsų politinių grupių vadams. Dar blogiau, — pradėjo negerbti nei jų institucijų, nei jų visokių pa-triotinių deklamacijų, kad "mums reikia vienybės", "augš-čiau viso ko turi stovėti Lietu-va", "kas partinę dviasį neša į pasaulio lietuvių bendruomenę, tas jos duobkasyks"... Praktika visiems parodė, kad tos mela-gingos deklamacijos buvo visai tokios pat, kaip prieš karą kai-kurių generolų skambis pareiš-kimai, jog "nei vienos lietuviš-kos žemės pėdos mes niekam ge-ruoju neatiduosime". O atida-vėm...

PRARAJA DIDEJA

Už išdavinėją nepadėngtų čekių skaudžiai baudžia valsty-bių įstatymai, už išdavinėją vėliau nepateisinamų deklama-cijų baudžia gyvenimas. Kai tas gyvenimas greit parodė, kad "mums nereikia vienybės, jei mes patys jai nevadovautume", kad "augščiau viso ko stovi ma-no partija", kad "pro užpakali-nes duris labai naudinga nešti partinę dviasį" į pasaulio lietu-vių bendruomenę", kad "mes esame jūsų valdžia, ir jei mūsų nepripažįstate, tai esate vieny-bės skaldytojai, avantiūristai ir Maskvos tarnai" ir šimtus pana-šių dalykų, — tai tremties kul-tūrininkų didelė dalis atsistojo visai nušalyje tu jomarkų.

Jie ėmė bodėtis netik partijo-mis, bet ir visomis rabiniskomis

New Yorke. Iš viso tik 12 kitų didelių Amerikos valstybės vy-rų buvo Kapitoliaus salėje pa-šarvoti, pradedant Washingtonu nušautu prezidentu Linkolu 1865 metais. Paskiausias tokias šermentis turėjo buvęs I Pasau-linio karo armijų vadas gene-rolas John J. Pershing 1948 me-tais.

Senatorių Taft palaidotas Cincinnati, Ohio, kur yra jo tė-viškė, nors jo tėvas, buvęs pre-zidentas, ir po to, iki mirties, Augščiausiojo Teismo vyriausis teisėjas, palaidotas valstybinė-se Arlington kapinėse, prie Wa-shingtono. Ohio gubernatorių Lausche, kuris turėjo išvykti į tolimą Washington valstybę gu-bernatorių metiniam suvažiavi-mui, pasiliko namie, dalyvauti Taft'o laidotuvėse.

Lūdnas reiškinys buvo tas, kad Taft'o žmona, kuri pusiau-paralizuota ir sunkiai serga, ga-lėjo aplankyti savo vyrą tik po-ra dienių prieš mirtį, kada gavo žinią apie jo merdėjimą, bet jau negalėjo iš Washingtono į New Yorką vykti, jausdamasi persilpną. Prie jo paskutines va-landas praleido keturi jo sūnūs, vienas Eisenhower'o paskirtas Airijai ambasadorium.

TAFTŲ ŠEIMA

Senatorių Taft buvo kilęs iš šeimos, kuri yra davusi eilę ad-vokatų-juristų. Ir pats buvo tei-sininkas, pasirinkęs politinę kar-jerą. Kai 1837 metais jo dedu-kas, Alphonso Taft, baigęs ry-tuose teisių mokslą, nenorėjęs pasilikti toli nuo civilizacijos esančioje Vermont valstybėje, sumanė persikelti į smarkiai au-gantį Cincinnati miestą prie Ohio upės, aiškino savo drau-gams, kad ten numatys turėti metinių įplaukų iš savo teisės praktikos iki \$5,000 metuose ir to jam pilniausiai pakaks. Tada jis nė nenujautė, kokia karjera jo ir jo vaikų laukia.

Jis pasidarė įtakingas, savo gabumais tiek pasireiškęs nau-jame gyvenime, kad tuometini-ai prezidentai jį skyrė: vienas karo sekretorium savo kabinete, kitas generaliniu valstybės pro-kuroru ir paskiau ambasadorium Austrijai, o vėliau ir Rusijai.

Taft'ų šeima praturtėjo, pasi-darė veik pati žymiausia Cin-cinnati mieste. Neseniai vioni dideli jų rūmai padovanoti mies-to muziejui.

Senatorių tėvas, taip pat žymus teisininkas ir įtakingas politikas, buvo paskirtas Filipi-nų salų generaliniu gubernato-riumi, kai Amerika tas salas iš Ispanijos atėmė 1898 metų ka-re. Paskiau Taft tarnavo karo sekretorium prez. Teodoro Roo-sevelt'o kabinete 1901 m., 1912 m. išrinktas prezidentu, ir vė-liau 1921 metais paskirtas U.S. Augščiausio Teismo vyriausiu teisėju iki gyvos galvos. Tai yra garbingiausia Amerikoje

pasaulėžiūromis ir pagaliau pa-čiu deklamaciniu patriotizmu, kaip tuščiažodžiavimu. Literatū-ras Lankų vienas iš redaktorių, J. Gernius, seniau Aiduose, vė-liau žemės antalogijos įvade nuogu pirštu pamaisė po tas žaizdas. Bet politikieriams tas nerūpėjo, ir prarają vis didėja tarp jų. Tai faktas.

Nejaugi ateis toks laikas, kai geresniam poetui pasidarys gė-da rašyti patriotinį eilėraštį? O juk tokie eilėraščiai irgi, kaip seniau, taip ir dabar reikalingi. Tai Vasario šešioliktoji, tai Bir-zelio Keturioliktoji, tai kita ko-kia valstybinė ar tautinė proga. Lietuvoje turėjome bent J. Tur-činskį, o vėliau Petrą Vaiciūną, bet tremtyje veiksniių poetai vi-ryna nebėga. Nuobodu ir lūd-na...

prezidento skiriama vieta. Į jas skiriami tik patys žymiausia as-menys-teisininkai.

Senatorių Robert A. Taft sa-vo politinę karjerą pradėjo an-ksti, pradžioje darbuodamasis respublikonų partijos komisijose Cincinnati.

Robertas Taft gimė rugs. 8, 1889 m., Cincinnati mieste, bet paskui su tėvais gyveno Filipi-nų salose, ir Baltuosiuose Rū-muose, kada tėvas prezidentavo. Jis baigė Yale universitetą New Haven, Conn. 1910 metais, ir Harvardo Universiteto teisių mokyklą Cambridge, Mass., 1913 m.; vedė gyvendamas Baltuo-siuose Rūmuose 1914 metais.

Iki 1938 metų užsiėmė advo-katūra Cincinnati mieste, kartu būdamas atstovu Ohio registra-tūroje.

1938 metais laimėjęs U. S. se-nato rinkimus, į senatą atvyko 1939 metų kovo 4 d., F. D. Roose-velt'o prezidentavimo laikotar-piu. Ir pasidarė pats atkakliau-sias Roosevelt'o politikos opo-ntas. Nors buvo pralaimėtojų pusėje, bet pagal savo geriausių supratimą stengėsi sutramdyti Roosevelt'ui įvairius žygius. Kai Japonija sudavė Amerikos karo laivyną Pearl Harbor uoste, Ha-wai salose, gruodžio mėn. 1941 metais, Taft pritarė Amerikos gynybai.

Birželio mėn. 1941 metais Taft kritikavo Roosevelt'o planą teik-ti visą galimą pagalbą Rusijai po to kai vokiečiai užpuolė Ru-siją. Jis tikrino, kad jokia kita šalis nėra tiek nusikaltus vo-kiečių pradėtos vykdyti agres-ijos atveju, kaip Rusija, ir sakė, jei ne Rusijos sutartis su Vo-kietija, Lenkija nebūtų buvus užpulta ir pasaulinis konfliktas būtų buvęs išvengtas. — Gelbė-dama Rusijai, Amerika remt-patį žiauriausį diktatorių pasa-ulyje, — sakė Taft. Tik po to, kai Japonija užatakavo Pearl Harbor, senatorius Taft sutiko remti lend-lease pagalbą so-vietams.

Taft ir jo šeima bene bus vie-na iš nedaugelio Amerikos še-imų, kurios nepasidavė jokiai ko-munistų įtakai tais laikais kai visi kiti, net žymiausi amerikie-čiai, su sovietų atstovais ir agentais glėbsčiavosi.

Kai 1946-47 metais respubli-konai paėmė Kongreso kontrolę, senatorius Taft su atstovu Hart-ley sukombinavo Darbo Santy-kių Aktą, žinomą Taft-Hartley Aktu ir padarė jį įstatymu. Pre-zidentas Truman, nesutikdamas su juo, bet kitaip negalėdamas to akto sulaukyti, jį tik vetavo.

Kongresas antrą kartą tą aktą priėmė, remiant jį ir demokra-tams, ir prezidento veto nustojo reikšmės. Senatorius Wagner aktas, New Yorke žydo komu-nisto pagamintas pusiau komu-nistiškas padaras, suteikęs uni-jų vadams visą galią, nes tada komunistai veržėsi unijas paimti savo vadovybėn, pasidarys skan-dalingas ir nepakenciamas, tapo atmetas.

Prieš Taft'o buvo sukelta vi-sos perkūnijos, vien dėl jo dide-lės įtakos senate ir Ohio. Jis ir iki paskutinio laiko buvo bando-mas su žeme suminti ir iš se-rnato išmesti.

Rugs. 19, 1949 m., jau rimtai įsijudinęs kovoti prieš demokra-tų administracijos nuolaidas ko-munistams Washingtone ir vi-suose federaliuose darbuose, senatorius Taft pasakė: "Komu-nizmo pasisekimas mūsų vyriau-sybėje yra išdava švelnaus atsi-nesimo į Rusiją, kokį mūsų va-dai parodė Jaltoje. Tas privedė prie išdavimo Lenkijos ir įvedi-mo Rusijos sauvallavimo Berly-ne, Pragoje ir Vienoje. Tas su-daro pavojų trečiam pasauliniam karui. Tačiau aš abejoju, kad toks karas ateis. Aš tikiu rusai yra realistai ir žino, kad jie tą karą pagaliau pralaimėtų. Aš ne-

manau, kad jie jaučiasi tokiais galingais, kaip mes jiems tą ga-lingumą priskiriam."

TAFT IR LIETUVIAI

Kadangi Cincinnati ir bendrai pietinėje Ohio dalyje lietuvių yra nedaug, ir visi jie tik pa-prasti darbininkai, lietuviai su Taft'u neturėjo jokių santykių kiek tai liečia Ohio. Šiaurinės Ohio ir Clevelando lietuviams Cincinnati pertoli ir buvo sveti-ma visais laikais. Taigi, lietuviai niekad negalėjo nieko iš Taft'o nei prašyti, nei gauti. Nuo se-natoriaus paprastai priklausio federalių darbų ir vietų paskyri-mas toje valstybėje, kurią tas senatorium atstovauja. Jei būtų atsiradę tinkamų lietuvių, ku-riuos būtų buvę galima siūlyti kokiai nors iš anksto numatytai vietai, greičiausia būtų pavykę išprašyti. Kitos tautos, kurios tik lindo, vis ką nors gavo. Abu Ohio senatoriai iki šiol buvo respublikonai ir federalinė val-džia respublikonų rankose, taigi vietų atsirado nemažai. Jas su-graibo tie, kurie parodė didesnį atkaklumą reikalauoti.

Senatorių Taft 1944 metais gražiai priėmė Amerikos Lietu-vių Misijos atstovus ir išklau-sė visų informaciją apie Lietuvos

nelaime dėl Sovietų agresijos. Jis pareiškė simpatijų, ir savo kalbose vėliau neužmiršo prisiminti Lietuvą arba Pabaltijo valstybes. Senatorius su misijos atstovais, Oliu ir kitais, nusifo-tografavo.

Kada Taft atsilankė kalbėti Lietuvių salėje, Clevelande 1952 m., jau kaip kandidatas į pre-zidentus, jis vėl parodė Lietuvai simpatijų ir kalbėjo apie jos iš-laisvinimo būtinumą.

Taftui mirus, prezidentas Ei-senhower labai susijaudino, pa-skėlbė gedulą Washingtone. Bu-vęs prezidentas Truman pareiškęs užuojautą. Pasakė, kad jis visada buvo su Taft'u draugais, tik nesutiko su jo mintimis. Bu-vęs respublikonas prezidentas Hoover pareiškė, kad Amerika nustojo didelio, reikšmingo žmo-gaus. Spauda ir radijo skelbė, kad tai buvo žmogus, kuris mo-kėjo padaryti išvadas visais at-vejais, kur tik reikėjo rimtos vadovybės.

Patark ir kaimynui,

kad prenumeruotų

DIRVA

GREETINGS and BEST WISHES

FROM

METAL EQUIPMENT CO.

2032 WEST 105th ST.

AT. 1-8415

GREETINGS and BEST WISHES

THE GLUNTZ BRASS & ALUMINUM
FOUNDRY CO.

EAST 108th and HARVARD AVENUE

Yra kažkas nepaprasto, kai maistas paruoštas lauke — ir Coca Cola patarnavimas su juo padaro jį dar nepaprastesniu.

BOTTLED UNDER AUTHORITY OF THE COCA-COLA COMPANY BY CLEVELAND COCA-COLA BOTTLING COMPANY "Coke" is a registered trademark. © 1953, THE COCA-COLA COMPANY

Lietuvių vaikų atostogos Šveicarijoje

Šveicarija yra garsi savo sveiku kalnu klimatu, puikia gamta, tikrai idealiomis poilsiui vietomis. Eilėje šveicarų laikraščių buvo dedami Lietuvos Raudonojo Kryžiaus atsisveikimai bei nuotraukos, kreipiantis į šveicarų šeimas, įskaitant prieglaudus lietuvių vaikams. Tenka paminėti, kad paruošiamasis darbas buvo labai sunkus. Reikalavo daug laiko, jėgų bei pasišventimo. Tačiau šis kilnus darbas neliko be vaisių. Šveicarijos paštas buvo užverstas laiškais su Lietuvos Raudonojo Kryžiaus emblemos, susirašinėjančių su pasisūliuotomis šeimomis, pavieniais asmenimis — rėmėjais, bei įvairiomis įstaigomis.

Liepos mėn. 11 d. Zuericho geležinkelio stoties laukiamoji salė pasipuošė iškaba "LITAU-SCHES ROTES KREUZ IN DER SCHWEIZ". Dar gerokai prieš traukinio atėjimą pradėjo rinktis šeimos sutikti jiems paskirtų mažųjų globojamųjų lietuvių — svečių iš Vokietijos. Deja, laukiantiesiems teko išlaikyti gana sunkius kantrybės bandymo egzaminus. Kai kurie buvo priversti laukti ištisais 10 valandų.

Su šiuo lietuvių vaikų transportu atvyko iš Vokietijos 84 lietuviai vaikai, kurie 1 mėnesį, gal dar ir ilgiau, atostogaus bei išsisės Šveicarijoje. Dalį atvykusiųjų nebuvo galima paskirstyti į privatus šeimas. Jiems yra įsteigta stovykla. Ši stovykla yra romantiškoje Graubunden apylinkėje, augstų kalnų apjuostoje Saas Praettingau mokykloje. Tenka džiaugtis ir drauge džiūti, kad šios vietovės administracija bei gyventojai vienišiai sutiko ir pritarė lietuvių vaikų stovyklos įrengimui.

Liepos mėn. 19 d. įvyko oficialus lietuvių vaikų stovyklos atidarymas. Į atidarymo iškilmes iš Zuericho atvyko šveicarų Raudonojo Kryžiaus bei spaudos atstovai. Atidarymas pradėtas Lietuvos Raudonojo Kryžiaus

[galotinio Stankaus kalba, kuria jis padėkojo šveicarų tautai bei vietos organams už jų šiltą priėmimą bei suteiktą paramą lietuvių vaikų patalpavimo bei apgyvendinimo reikaluose. Nušvietė sunkių lietuvių pabėgėlių, ypatingai vaikų, padėtį Vokietijoje ir įteikė dovanas vietos administracijai, šveicarų Raudonajam Kryžiui bei mokyklos vadovybei.

Šveicarų Raudonojo Kryžiaus atstovė pasidžiaugė gražiais Lietuvos Raudonojo Kryžiaus darbais ir užtikrino ir tolimesnį tamprų bendradarbiavimą bei paramą visuose reikaluose. Džiaugiasi, kad šveicarų Raudonasis Kryžius turėjo progos suėiti į tamprius santykius ir praktiškai padėti Lietuvos Raudonajam Kryžiui. Tarp kitko atstovė pabrėžė, kad visame šiame Lietuvos Raudonojo Kryžiaus darbe atsispindi ne vien tik įgalotinio Stankaus organizaciniai gabumai, bet ir visiškasis, iš sielos gelmių kylantis atsidavimas bei pasiaukojimas.

Vietos administracijos atstovas savo tartame žodyje išreiškė džiaugsmą bei pasigėrėjimą užmegstais su lietuviu ir su Lietuvos Raudonojo Kryžiaus atstovu santykiais ir pareiškė viltį bei pageidavimą, kad šie santykiai ir toliau būtų posėjami bei tvirtinami. Jisai priminė prieš pavergtą Lietuvos kraštą ir kreipėsi į lietuvius juos guosdamas, kad ir vėl turės tuojau išaušti naujas laisvės rytojus Lietuvai bei lietuviams, nes "Gewalt wird nicht alt" — prievarta neišgyvena iki senatvės — sako šveicarų priežodis. Savo kalbą jisai užbaigia žodžiu "Tegyvuoja laisva Lietuva".

Mokyklos vadovybės vardu kalbėjo Schulratspräsident, vietos kunigas Jenny. "Savo gyvenime pirmą kartą susitikau su lietuviu ir šis susitikimas nebeįsibėgins iš mano atminties. Nors ir nedaug esu apie šį kraštą ir lietuvių tautą girdėjęs, tačiau šis sąlytis

su lietuviu liks amžinai mano atsiminimuose". Toliau savo kalboje gerb. kunigas pažymėjo, kad šveicarų tauta jau nuo amžių turėjo santykių su lietuviu. Paminėjo kelis reformatorius, kurie intensyviai darbovos abejuose kraštuose. Tarp kitko pasididžiavo, kad šveicarijos bažnyčiose yra giedama giesmės, kurią papildė lietuvių poetas.

Tolimesnę programą atliko lietuviai vaikai. Buvo padainuota keletas lietuviškų dainų, padėkoti lietuviški eilėraščiai lietuvių ir vokiečių kalbomis bei pašokti tautiniai šokiai. Priedui salėje suskambėjo lietuviškų plokštelių muzika.

Tenka džiaugtis, kad pirmasis lietuvių vaikų susitikimas su šveicarais eina labai sklandžiai. Tikimės, kad čia atvykę vaikai tikrai sustiprės kūnu ir dvasia ir galės su naujomis jėgomis grįžti į Vokietiją ir ruošti lietuviškam gyvenimui.

Reikalinga dar priminti, kad privatus šeimos, priglaudę lietuvių vaikus, savo laisvuose džiaugiasi geru vaikų elgesiu ir jais patenkinti. Keletas šveicarų šeimų yra jau pasiūlyę vaikus ilgesniam laikui pasilikti, kad jie galėtų geriau susiprėti. Pažymėtina, kad ši visa akcija buvo pradėta neturint jokių finansinių išteklių. Teko rūpintis kelionės išlaidų per visą Vokietiją ir Šveicariją padengimu, stovyklos įrengimas reikalavo visiško atsidavimo, reikėjo pradėti šaukštą ir baigti virtuvės įrengimus. Apskaičiuojant visas išlaidas, išeina 10.000 šv. frankų suma.

Neginčijamai tenka pripažinti, kad visa šio darbo sekmė yra Lietuvos Raudonojo Kryžiaus [galotinio Šveicarijoje Stankaus visiško pasiaukojimo, savęs atsidavimo bei nepalaužiamos valios išdava. Šis jojo nuveiktas ir be paliovos toliau varomas darbas tebūna paskatinamas bei pavydys kituose kraštuose gyvenantiems lietuviams. Šveicarijoje nuveikti darbai aiškiai ro-

veikianti opera. Į tai jam buvo atsakyta, kad ten veikia net 12 operos teatrų! Sovietai reikalavo, kad jugoslavų radijas transliuotų kone išimtinai rusų programą, kad teatrali statytų rusiškus veikalus, kad kinai rodytų rusiškus filmus, už kurias lupdavo nežmoniškus pinigus. Pav., už Lawrence Oliver "Hamletą" reikėjo mokėti 2.000 dolerių, o Maskvą už "Sovietų slaptojo agento didvyriškų žygių" reikalavo honoraro 20.000 dolerių.

Buvo aišku, kad Maskvai rūpėjo iš Jugoslavijos ištraukti ko daugiausia pelno. Sovietai siūlė sukurti mišrias sovietų-jugoslavų bendroves, kurių pagalba visas Jugoslavijos ūkis, ypač svarbūs žemės gelmių turtai, būtų tarnavę Sovietų Rusijai. Kai jugoslavai atsikirtė, jog jie irgi nori sukurti savo sunkiąją pramonę, vienas sovietų derybininkas ciniškai pasakė: "Kam jums reikia sunkiosios pramonės? Urale mes visko turime, ko jums reikia".

Sovietai statė sąlygas, kurios esančios tipingos santykiuose tarp kapitalistinių valstybių ir kolonijų: 1. anos mišriosios bendrovės turėtų monopolio privilegiją Jugoslavijoje; 2. jos turėtų naudotis eksteritorialumo teise; 3. jos nepriklausytų jugoslavų teis-
mų jurisdikcijos.

Sovietai siekė, kad Jugoslavija nebūtų supramoninėta, o tik aprūpintų Rusiją žaliavomis. Buvę aišku, kad Jugoslavija tegalėjo būti Sov. Rusijos ūkio priedelis: Tito išsitarė, kad Maskva jugoslavų komunistus traktuotų, kaip "chasin durakus" (padorūnaivūs durniai, lietuviškai būtų: Jonelis durnelis...).

Toliau knygoje plačiai pasakojama, kaip buvo įsteigtas kominformas (kaipo karo me-

LAIŠKAS REDAKCIJAI

Draugui atsisakius šį mano laišką paskelbti, prašau Tamstą, p. Redaktoriau, paskelbti jį Dirvoje.

Ponas Redaktoriau,

Liepos 17 d. Drauge P. Stravinską paskelbė straipsnį "Kurio keliu", kur jis rašo apie B. Railą kaip trečiafrontininką. Aš čia visiškai nematau su P. Stravinsku ginčytis ir ginti B. Railą — jei jis matys esant reikalinga, be abejo, tai padarys geriau už mane, — o tik noriu pasakyti labai paprastą dalyką: visos tas raudonas rašalas, kurį jis išlieja ant B. Railos, grįžta atgal ir pasilieja ant P. Stravinsko veido, bet jau tik nebe raudona, o tirstai juoda spalva. Taip sakant, kaip gumirangas...

Vienoje filmoje mačiau, kaip garbingi Afrikos kariai, prieš atsisakdami karo kirvi, šoka karo šokį išstepe veidus grąsinančiomis fantastinėmis spalvomis. Bet kadangi tos spalvos per daug fantastinės, tai jos kelia nebe siaubą, o juoką. Taip pat ir su P. Stravinsko apkaltinimais B. Railos komunizmu. Iš savo nykščio jis išlaužia tokius "enormitetus", kai greičiausiai jais ir jis pats nebetiki, o tik nori nugalinti padorius piliečius. Be to, aš labai stebiuos, kaip tas jo ir nykštis nelūžta besistengiant iš avinėlio padaryti dramblį... Greičiausiai iš tų didelių "gimdymo kancijų" gimsta ir jo isterika...

Man čia kyla noras kreiptis tiesiai į P. Stravinską ir jam tokius žodelius pasakyti: Ponas Stravinska, Tamsta gali plyšti iš įtūžimo bežemindamas B. Railos vardą, bet vis dėlto Tamstos plunksna nors ir užnuodyta nuodingiausiais neapykantos lašais, per silpną pakąsti B. Railos autoritetą. Jis yra geriausias ir stipriausias mūsų tremties laik-

do, kad ir pavienis asmuo arba mažiausia grupelė gali tikrai didelius darbus nuveikti, jeigu tik yra noro bei pasiryžimo. Inf.

raštininkas, ir Tamsta gali kiek tik nori skėrėtiotis savo komunizmais, bet jo vardo nė kiek tuo nesutepsi. Su juo solidarizuoją tūkstančiai švariai, patriotiškai galvojančių lietuvių, o tuo tarpu kažin ar daug Tamsta suskaičytum savo šalininkų, kurie žavėtis Tamstos, dovanokite už žodį, juodašimtiškais klyksmais?...

B. Railos "bolševikiškumo" istorija man, be abejo, yra neblogiau žinoma, kaip kad P. Stravinskui. B. Raila į savo dalyvavimą Trečiame Fronte šiandien žiūri su šypsena, nes tie jaunystės "paklydimai" seniau jam išgaravo iš galvos. Kodėl P. Stravinską ir kalio neriasi stengdamasis iš adatos priskaldyti vežimą, tegul jo "jautrioji sąžinė" atsako. B. Raila savo gyvenimu ir darbais įrodė kam ir kaip jis dirba. Iš jo gausingų spaudoje pasirodantių straipsnių tryksta nuosirdus patriotizmas, gilus susiripinimas Lietuvos laisvės atgavimu, raginimas ištverti žūtutinėje kovoje, nepailstamas šaukimas į kovą už Lietuvos nepriklausomybės atstatymą ir t.t. Gal ta proga P. Stravinską prisimintų ne vieną šventąjį, kurie praleido labai audringas jaunystes, lėbavo ir ištverkavo, o vis dėlto tatau jiems nesukliudė tapti šventaisiais ir patekti į altorių garbę. Gal prisimins tai, jis bus atlaidesnis ir kitų jaunystės paklydimams...

Muzikoj yra simfonija ir kankonija. P. Stravinską lietuviškam darbe yra prisiekęs kankonijos mėgėjas. Kai mes visi šiandien kalbame apie vienybę, kai mums reikalingos sutelktinės jėgos kraštui vaduoti, tai P. Stravinską išsijuojęs sėja netaikios sėklą net ir ten, kur tėra mažiausias pagrindo. Visa laimė, kad jo sėkla bergždžia ir kad jis vienas tesusigadina iš jos vaisių iškeptais sklandžiais... Su pagarba

Vyt. Alantas

DIRVĄ
LAUKIA
JOSŲ TALKOS!

ENCIKLOPEDIJA VĖL PRAŠO FOTOGRAFIJŲ

Lietuvių Enciklopedijos redakcija taria nuosirdų lietuvišką dėkui visiems tautiečiams, kurie yra atsiuntę fotografinių nuotraukų tų Lietuvos vietovių, kurių vietovardžiai prasideda raide A. Panaudotos nuotraukos savininkams jau grąžinamos.

Šiuo metu jau yra nemaža suradugautos medžiagos ir antroje L. E. tomo-raids B. Tad L. E. redakcija vėl kreipiasi į mieluosius tautiečius, prašydama atsiųsti fotografinių nuotraukų, kas jų turi, šių Lietuvos vietovių: Baltai, Baisogala, Balbieriškis, Balninkai, Bartinkai, Barzdai, atakiai, Betygala, Biržai, Būbliai, Būdvietai, Butkiškės, Butrimonys.

Pirmajam L. E. tomui atsiųsta nemažai fotografijų pluoštas. Kai kurių Lietuvos vietovių, pvz., Alvito, L. E. redakcijai buvo paskolinta ar dovanota net keliolika nuotraukų. Reikia tikėtis, kad nemažiau teviškės mlytojų atsiras ir tų tautiečių tarpe, kurių gimtinės vietovardžiai prasideda raide B. Jiems iš anksto tariama L. E. redakcijos padėka ir pažadas, kad paskolintos fotografijos bus grąžintos.

Fotografijas, tinkamas spau-

dai, prašome siųsti šiuo adresu: Lietuvių Enciklopedija, 366 W. Broadway, So. Boston 27, Mass.

FRANK A. KOLB, Standard Oil Company of Ohio reklamos direktorius yra paskirtas 1953 m. Community Chest fondo rinkliavos, įvykstančios spalio 19-29 dienomis, pirmininku. Pereitais metais jis buvo pašauktas į Washingtoną tartis gynybos reikalus.

Ar jau

įstojai į

VILTIES

draugiją?

Shore Enough

CEDAR POINT

ON LAKE ERIE

Fun Under The Sun!

Fun and relaxation for the entire family • Fishing, moonlight cruises, boating, swimming, tennis, picnics, free movies, free dancing, entertainment, new Midway attractions • Good food at popular restaurants • Season extends through Labor Day

Hotel Breakers

Reservations Now

Cleveland Office: SU 1-7280

U.S. HIGHWAY 6, six miles east of Sandusky

Finest BATHING BEACH in the World

TITO

(Tęsinys iš pereinamo numerio)

Sovietai veržėsi pasodinti Jugoslavijoje į visas svarbesnias vietas sau patikimus žmones. Nuo pirmos dienos, kai tikrai Jugoslavijon atvyko sovietų karinės mšijos karininkai, šie pradėjo jugoslavus verbuoti šnipinėjo darbu. Ypač paklusnūs įrankiai buvo rusų baltieji emigrantai, po 1918 metų įsikūrę Jugoslavijoje. Labai blogą įspūdį Jugoslavijoje paliko raudonoji armija, kai ši buvo užėmusi kai kurias jugoslavų vietas. Prasidėjo plėšikavimai, moterų prievartavimai, žmogžudystės. Oficialiniais duomenimis, raudonosios armijos karininkai ir kareiviai išprievartavo 1219 moterų. Registruota 329 bandymai išprievartauti, 111 išprievartavimų su žmogžudystėmis, 1204 apiplėšimai. Teks raudonosios armijos smurtas pakeitė jugoslavų tautos nuomonę apie rusus. Kai jugoslavai skundėsi, raudonosios armijos vadovybė vadino tatau šmeižtu.

1946 m. Tito vėl nuvyko į Maskvą. Kai Tito pasakė Stalinui, jog jo artimas bendradarbis Džilas negalėjęs dėl ligos atvažiuoti, Stalinas pasiūlė jį atgauti į Sočį (Juodosios jūros pakrantės vasarvietė), kur jį greit pagydys. Kadangi Džilas savo laiku Staliną informavo apie raudonosios armijos smurtą Jugoslavijoje, buvo aišku, ko Stalinas siekė, kviesdamas Džilą į Kaukazo kurortą. Ligonis iš ten gyvas jau nebebūtų grįžęs!

Maskva, kaip sakytą, norėjo viską Jugoslavijoje paimti į savo rankas. Viena tokių priemonių buvo sovietų ekspertai, atvykę iš Rusijos. Jie buvo dažniausia nemokšos, bet užtat akiai tarnavo Kremlui. Sovietų valdininkai į jugoslavus žiūrėjo iš augšto ir niekino viską, kas buvo nerusiška. Pav., Zdanovas kartą paklausė, ar Jugoslavijoje

tu dėl akių likviduotojo kominternio pakaitalas). Ir čia jugoslavai tuojuo pastebėję, kad Maskva siekia šią įstaigą paversti savo ekspansijos įrankiu. Kominformo būstine buvo parinktas Belgradas. Tai irgi buvo priemonė pakliauti Jugoslaviją. Knygoje mirgėte mirga panašūs epizodai.

Atėjo 1948 metai. Vasario mėn. Paryžiaus "Figaro" paskelbė, kad Rumunijoje išleistas įsakymas pašalinti Tito paveikslus. Kai tuo metu ėjo derybos tarp Jugoslavijos ir Sov. Rusijos, sovietų delegatas staiga pareiškė, jog Jugoslavams nesą reikalo bevažiuoti į Maskvą. Kadangi daugiau kaip pusė visos jos prekybos ėjo su Rytai, tai matomai Kremlius nutaręs pavaruoti ekonominio spaudimo priemones. Jau ir aklas turėjo praregėti, ko Maskva siekė.

Tito 1948 m. kovo 1 d. sušaukia jugoslavų komunistų partijos centralinį komitetą ir praneša apie susidariusią padėtį santykiuose su Sovietų Sąjunga. Komitetas didele dauguma pasisakė prieš tolesnes nuolaidas Maskvai. Kovs 18 d. sovietai pranešė, jog jie atšaukia savo karinę misiją iš Jugoslavijos, o kitą dieną sovietų pasiuntinybės reikalą vedėjas painformavo, kad atšaukiami ir civiliniai ekspertai.

Tito parašė laišką Molotovui, kuriame reikalavo paaiškinimų. Po kelių dienų sovietų pasiuntinys įteikė Kremliaus atsakymą, pasirašytą Stalinu ir Molotovu. Tai reiškė galutinį trūkį tarp Maskvos ir Belgrado. Tame rašte Maskva aiškino, kad jį savo ekspertus atšaukusi, nes Belgrado vyriausybė kludžiūsi jiems veikti, neleidama tiesiogiai susisiekti su reikiamomis įstaigomis, o rekalaudama būtinai kreiptis į vyriausybę. Sovietų valdininkai buvę jugoslavų policijos sekami. Net ir buržuazinės valstybės su sovietų pareigūnais nebuvo taip elgiamasi. Toliau notoje kritikuojama jugoslavų ko-

munistų partija ir metamas šėšėlis į visą eilę Tito artimų bendradarbių, kurie esą "abejotini marksistai". Kuo pasibaigia nukrypimai, rodąs Trockio pavyzdys...

Būdinga, kad paskum Maskvos agentai slapta platino Jugoslavijoje aną raštą, bet jau be Stalinu parašo. Matomai, neturėta drąsos parodyti, kad štai atsirado žmonių, pasipriešinusių Kremlio stabui...

Buvę aišku, ko siekė Maskva, apkaltindama jugoslavų komunistų partijos centralinio komiteto narius "abejotiniais marksistais". Sovietai mėgino susprogdinti jugoslavų vadovybės vienybę, pasėti jį tarpe nepasitikėjimą ir supjūdyti vienus prieš kitus. Tai būtų palengvinę Maskvai pagrobti vadovybę į savo rankas. Nėra pripaulymas dalykas, kad "abejotinų marksistų" pavadinimą nusipelnė kaip sykis šie pareigūnai: Kidrič (ūkio ministeris), Vukmanovič (karo), Rankovič (vidaus) ir Džilas (propagandos ir spaudos). Tai buvo tos ministerijos, į kurias Stalinu agentai pirmoje eilėje stengėsi įsibrauti!

Tolesnė įvykių eiga buvo tokia: balandžio 12 d. buvo sušauktas Belgrade jugoslavų komunistų partijos plenumas, kuris beveik vienbalsiai nutarė prieš Staliną nenusilenkti. Tūto savo išvadžiojimus baigė žodžiais: "Mūsų revoliucija nepraryja savo vaikų". Ta prasme buvo suradugautos atsakymas ir įteiktas Molotovui. Kai Jugoslavijos pasiuntinys atsiųsleino su Molotovu, jiedu nebeapadė vienas antram nė rankos. Idomu, kad kaip tik tuo metu pro Belgradą pripuolamai pravažiavo Dimitrovas, bulgarų komunistų vadas. Jis jugoslavų propagandos ministeriui palinkėjęs: "Laikykitės tvirtai..." Matomai, ir jam Maskvos imperializmas buvo jau įgrįsęs iki gyvo kaulo.

Taip įvyko lūžis tarp Belgrado ir Maskvos, tarp Tito ir Stalinu. Maskva sankciona-

vo savo nusistatymą kominformo posėdyje Bukarešte, kuriame lūžis buvo paskelbtas viešai. Tame posėdyje, be kitų, Maskvai atstovavo Malenkovas. Zdanovas posėdyje pareiškė, jog turis žinią, kad Tito esąs imperialistų šnipas. Štai kokiam lygyje vyko posėdis. Bet netenka stebėtis: juk ir Berija pasirodė esąs kapitalistų šnipas...

Maskva ir jos satelitai paleido prieš Titą visą propagandos aparatą. Į Jugoslavijos pasienį buvo sutelkta kariuomenės. Matomai, Maskva laukė sukilimo Jugoslavijoje. Tačiau nieko panašaus neįvyko. Priešingai. Tūto pasidarė nepriklausomybės simbolis. Už jį stėjo net tie, kurių nieku būdu negalima įtarti simpatijomis komunizmui. Titoizmas pasidarė politinė sąvoka, kuri reiškė nepasidavimą Maskvai. Kai Bukarešte kominformas prakeikė Titą, Prahoje vyko sportininkų — sakalų sąskrydis. Jame dalyvavo 4.000 jugoslavų sportininkų. Visas stadionas aidė jo šauksmais: "Tito mazdar" (Valio Tito) "Živelė Jugoslavija" (tegyvuoją Jugoslavija). Tuo būdu čekai reiškė savo džiaugsmą dėl jugoslavų pasipriešinimo Maskvai. B. abejojimo, titozmas nėra išrautas ir anapų geležinės uždangos, nežiūrint visų valymų, šaudymų ir trėmimų.

Galima drąsiai teigti, jog Tito pasipriešinimas sudavė Maskvos imperializmui skaudų smūgį. Jau ir taip pakankamai sunki Europos būklė būtų buvusi nepalyginamai liūdnė, jeigu raudonosios divizijos būtų grėjęsios įsitvirtinti iki pat Adrijos pajūri iki pat Viduržemio jūros. Šiandien Jugoslavijos diktatorius yra potencialinis vakar pasaulio sąjungininkas. O kad jugoslavų karys moka ginti savo gimtąjį kraštą, tuo vi yra tikri.

(Pabaiga)

Redakatoriaus žodis

NAUJI VLIKo NARIAI

Viename iš paskutiniųjų Eltos biuletenio numerių yra įrašytas toks pranešimas: "Posėdžiai juose pirma kartą dalyvavo Maž. Lietuvos rezistencijos atstovas Erdm. Simonaitis ir naujas V. Sąjūdžio atstovas VLIKE Dr. Vl. Linterskis".

Žinia, giliau nežvelgiant, beveik eilinė. Gi iš tikrųjų taip nėra. Tas posėdis beveik istorinis. Istorinis, nes po labai ilgų ir beprasmiškos kovos, Mažoji Lietuva vistik į VLIKą atėjo. Tiesa, ji atėjo į VLIKą tada, kada jau VLIKE nebebuvo Lietuvos Fronto atstovo, kurio grupė ir buvo didžiausia priešinė mažalietuvių į VLIKą įsileisti. Ta Mažosios Lietuvos atstovo į VLIKą įsileidimo byla tęsėsi labai ilgai. Ji VLIKą net buvo padalinusi į dvi dalis: katalikiškosios grupės prieš įsileidimą, vienos kitos už įsileidimą. Ir tada, kada dar šių eilučių autorius pats buvo VLIKE, kalbant su katalikiškųjų grupių atstovais, kad Mažosios Lietuvos klausimą reikia galimai greičiau palankiau sutvarkyti, iš jų kai kurie netiesioginiai nurodėdavo į Lietuvos Fronto veikėjas. Esą, juos reikia įtikinti. Kodėl juos? — dažnai paklausdavau. Ir patiemis reikėjo atsakyti žinant, kad tarp katalikiškųjų grupių yra susitarimas pagrindiniams klausimais laikytis tik vienos nuomonės. Ir iš penkių VLIKo atstovų tada vienintelis būdavo išstariama ne. Už tą ne ir nešė visi vienodą atsakomybę.

Kada tarp katalikiškųjų grupių įvyko šios tokios skilimas, gal ir ne toks didelis, kaip jie patys pademonstruoja, kada Lietuvos Frontas daug stipriau, negu bet kas kitas anksčiau, apkalbino VLIKą visokiais negalavimais ir nusigynimais, kada trenkė VLIKui durimis ir iš jo išėjo, kiti katalikiškųjų grupių veikėjams, matyt, atspalindavo rankos, ir pagaliau Mažosios Lietuvos į VLIKą įsileidimo klausimas buvo palankiai išspręstas. Klaida, nors ir labai pavėluotai, atitaisyta. Tik Lietuvos Fronto atstovas J. Brazaitis, būdamas ištikimas savo užimtai linijai, kaip esame skaitę, įteikė protestą. Protestą prieš padarytos žaizdos užgydymą...

Toje pačioje trumputėje VLIK žinutėje yra ir kitas svarbus įvykis, kad į VLIKą Vienybės Sąjūdžio atstovauti atėjo Dr. Vl. Linterskis. Visi gerai pamenam, kad Vienybės Sąjūdis, dėl Leono Prapuolenio pareiškimo, VLIKą buvo apleidęs. Vėliau, kiti Vienybės Sąjūdžio asmenys tokį frontininko L. Prapuolenio žygį pasmerkė, nutarimą atšaukė, tarpusavyje kovojo dėl naujo atstovo paskyrimo, ir pagaliau VLIKE, drauge su Mažosios Lietuvos atstovu, atsirado Dr. Vl. Linterskis.

Anądien sutikau vieną Vienybės Sąjūdžio asmenį ir jo tiesiog paklausiau: kas yra Dr. Vl. Linterskis, frontininkas ar krikščionis demokratas? Man buvo atsakyta, kad krikščionis demokratas. Esą, frontininkais tu labai nepatenkinti ir deda įvairias pastangas, kad Dr. Vl. Linterskis būtų atšauktas ir jo vietoj būtų paskirtas koks nors frontininkas. Atseit, frontininkai, kad ir kitu vardu, visvien nori VLIKE turėti atstovą. O gi buvo jiems labai geros dienos, kada VLIKE jie turėjo net tris atstovus. Ir tiek atstovų turėdami lengvai dominavo visą katalikiškųjų grupių bloką. Gi dominuodami,

Tėvynės Sargo puslapiuose

Mūsų spaudos apžvalga

Knygų rinkoje pasirodė naujas krikščionių demokratų žurnalas "Tėvynės Sargo" numeris. Tai jau iš eilės dešimtas, gi Amerikoje bene antras numeris. Jame eilė bendradarbių svarsto krikščionių demokratų ideologijos klausimus ir pasisako, kaip krikščionys demokratai žiūri į kultūrinį ir ūkinį Lietuvos atstatymą. Numeryje iškeliami keli krikščionių demokratų veikėjai, ir kaip paprastai tokiais atvejais būna, jie parodami kiek sutirštintom spalvom.

Tame pačiame numeryje M. Krupavičius, gerokai pasaldinta forma, pagerbia prof. J. Kaminską-Kairį, Lietuvos Nepriklausomybės akto signatarą, 75 metų amžiaus sukakties progą.

Visas tas rašinys, vertinant J. Kaminsko darbą Lietuvai, su prantamas, gal ir nuosirdus, bet viena vieta, kuri gerai žinoma vien M. Krupavičiui, tikrai nenuoširdi. Rašinyje sakoma:

"Ir tik kai sąjungininkų kariuomenė išlaisvino iš kalėjimų visus nacių kalinamus buvusius VLIKo narius, o tarp jų buvau ir aš, kaip VLIKo delegatūros narys, ir kai visi susirinkę Wuerzburgėje VLIKą atkūrėme 1945 m. gegužės mėn., į Kaminsko vietą buvau išrinktas prieš savo norą pirmininku aš. Kiek vėliau pakartotinai teko išgirsti kitus kalbant, jog Kaminskas nusiskundžia, būk aš reikalavęs pirmininko vietos. Progai pasi-taikius Kaminskui pasakiau, kad toks manęs kaltinimas yra be pagrindo, kad aš pirmininku buvau išrinktas prieš savo norą, kad pirmininkauti ir dabar nenoriu ir mielai tą vietą užleisčiau Kaminskui. Jis man tiek teatsakė — tai jam pasakęs V. Sidzikauskas. Nustebau tokia informacija ir raštu paklausiau, iš kur tokios žinios yra gautos ir ar iš tikrųjų jis buvo Kaminską taip informavęs. Iš Sidzikausko gavau tokį atsakymą —

"Tuebingen, 1948 m. lapkričio 27 d. Mielas Mykoliai, atskaidamas į Tavo š. m. lapkričio 2 d. laišką kategoriškai paneigiu Tau primetamą pareiškimą dėl VLIKo pirmininko. 1945 metų krizės metu Tu man tik pasakei, kad grįsi atgal į Regensburgą, jei kilusi krizė nebus VLIKą sudarančių grupių susitarimu likviduota. Galimas daiktas, kad tą savo pasakymą aš būsiu anų laikų pasitarimų eigoje pakartojęs p. prof. J. Kaminskui.

Mane stebina Tavo jautrumas panašios rūšies insinucijoms. paralizavo ir visą eilę sprestinų klausimų, kurie dabar, jiems pasitraukus, jau pradeda judėti. Vienybės Sąjūdį reikia laikyti tragiškiausiu VLIKo nariu. Tikras Vienybės Sąjūdžio reprezentantas VLIKE buvo J. Keliuotis. Nežinia dėl kurių priežasčių VLIKo darbe jis labai mažai teidalyvavo ir tesireiškė. Net į posėdžius nevisada atėdavo. Ir kai prasidėjo jo pavadavimas, tai tie pavaduotojai jau ir pasirodė labai aiškiais katalikiškųjų grupių santarvininkais. Gi nuo Wuerzburginio VLIKo perorganizavimo Vienybės Sąjūdžio atstovavimas VLIKE pasidarė Lietuvos Fronto nuosavybė. Ji nesikeitė iki žinomojo L. Prapuolenio išstojimo pareiškimo. Dabar, kaip jau girdėti, Vienybės Sąjūdžio atstovavimą perėmė krikščionys demokratai. O Vienybės Sąjūdžio žmonių VLIKE taip ir nėra..."

Jei Mažosios Lietuvos į VLIKą įjungimu galima teigti, kad VLIKas sustiprėjo, tai tokiu būdu Vienybės Sąjūdžio atstovavimas klausimo išsprendimu to jau negrupių bloką. Gi dominuodami,

Aš jau pripratau į tokius reiškinius nereaguoti.

Reiškiu aukštą pagarbą

V. Sidzikauskas".

Negirdėjau, kad po to šis klausimas būtų dar keliamas. Ir kitaip būti negalėjo, nes Kaminskas visada buvo garbingas vyras. Jo dženelmeniško ir garbingumo pavyzdžių galėčiau daug pateikti iš jo man žinomo gyvenimo, bet teks šiuo bendru pasakymu pasitenkinti."

Ta vieta labai primena savo laiku M. Krupavičiaus užsigtą pasibūvimą, po perversmo, su A. Smetona. Asmenys, kurie teigia matę tą pasibūvimą, negali įtikinti, kad M. Krupavičius gali taip rašyti. Gi asmenys, kurie buvo liudininkai M. Krupavičiaus išrinkimo VLIKo pirmininku, kurie buvo liudininkai, kada M. Krupavičius buvo atsiskęs iš VLIKo pirmininko pareigų ir kitą dieną, matyt bendraminčių įkalbėtas, tai paneigė, negali tikėti, kad M. Krupavičius VLIKo pirmininku nenori būti...

Iš šalies žiūrint tas prof. J. Kaminsko pagerbimas Tėvynės Sarge ar tik nebus noras tuos paminėtus įvykius taip įteisinti, kaip apie juos M. Krupavičius ir parašė. O daug geriau būtų padaręs, kada dar tiek daug liudininkų yra, apie tai visiškai neminėjęs. Negali čia padėties višiskai pakeisti nė minėtas V. Sidzikausko laiškas. Jis visam reikalui priduo dar blogesnį skolinį.

Procentai...

Siūniu BALFo šalpos reikalingas 30 dol. Prašau nedėkoti, nes tai nėra jokia auka, o tik mažas procentas, mokamas nuo neįkainojamo turto...

— Kokių gi turtus susikrovė tremtinys, išgyvenęs šiame krašte trejus metus, kaip paskutinis skurdžius atvykęs iš tremties? — stebėsitės.

Ogi štai! Kai gyvenome skurdų gyvenimą tremtinių stovyklose, rodos, visi buvome vienos nelaimės ištikti. Visi netekę Tėvynės, namų, turto, darbo ir normalaus gyvenimo, ir kuri turėteise kiekvienas žmogus. Visi buvome lygūs vargšai priklausę nuo kitų malonės. Tada atrodė, kad nei vienas iš tremtinių nepasiejęs jokio didesnio turto, bėgdamas iš savo krašto. Deja, mes klydome...

Kai prasidėjo emigracija, teikianti vilnys į geresnę ateitį, tada tikrai paaiškėjo, kas iš tremtinių buvo tikras vargšas, o kas tik didelės nelaimės ištiktas.

Seneliai, ligonys, paliegaliai, invalidai, šeimos be maitintojų buvo tie tikrieji vargšai, nieko neturį ir nieko nepasiėmę iš savo krašto. Jie tokie varšai tebėra ir šiandien.

Tūkstančiai kitų mūsų tautiečių — jų tarpe ir aš — išsinešėme su savim į tremtį jaunatvę, sveikatą ir pajėgumą. Tai ir yra tas neįkainojamas turtas, kuris padėjo mums nugalėti emigracijos sunkumus ir per trumpą laiką įsikurti naujame krašte.

Tas turtas yra Dievo dovana, už kurią atsilyginti žmogus yra neįgalus. Tačiau ir neišimamas mokėti bent mažą procentą tikrajam vargšui tautiečiui, kuris to turto — jaunatvės, sveikatos ar pajėgumo — negalėjo pasiimti tada, kai reikėjo palikti Tėvyne ir namus...

(Šis laiškas ir auka \$30.00 gauta BALF Centre).

Rusijos saugumo policija

Čeka - GPU - MVD - MGB. Tačiau sunaikinti vis dėlto jie nebuvo. 1933 m. pabaigoje Stalinas iš partijos kontrolės komisi- sijų atėmė teisę prižiūrėti ir valdyti partijos organizacijas ir tą funkciją pavedė GPU šefui Janui Feliksui. Drauge buvo įsakyta paversti plačiausio masto valymus. Per sekančius dvejus metus buvo iš partijos išmesta apie milijoną narių, įtarytų opozicija. Tačiau kai 1934 m. gruodžio 1 d. buvo paslaptinai nužudytas Kirovas, tas pats, kuris buvo išdrįsęs pasipriešinti Stalinui, dar tą pačią dieną Stalinas paskelbė nepaprastą įstatymą, pakeičiantį sovietinę baudžiamąją teisę: visos politinės žmogžudybės prieš partijos ir SSSR vyriausybės narius turi būti atiduotos kariniams teismams ir jos per 10 dienų išspręstos be jokių gynėjų. Sprendimai turėjo būti įvykdomi tuoj pat, o iš SSSR prezidento atimta teisė taikyti malonės aktą.

Čia prasidėjo tikroji sovietinio saugumo galybė ir kartu jos baisiausias siautėjimas. Tačiau tada Staliną rėmė Komunistų Partijos asmeninio biuro šefas Ježovas ir vyr. GPU dalinių šefas Frinovskis. Ježovas, be to, buvo partijos centro komiteto sekretorius ir tuo būdu į savo rankas faktiškai sutelkė nepaprastai didelę kontrolinę teisę.

Perdaug išaugus GPU galiai, Stalinas pavedė Ježovui sudaryti dar naujos rūšies saugumą, vyresnį už GPU. Šis buvo atsakingas tiesiog vienam Stalinui ir faktiškai vykdė visus svarbiausius valymus. Tačiau ligi 1936 m. dar nebuvo "pagavęs" nė vienos stambesnės žuvies". Tada buvo įsakyta praversti plačius valymus Ispanijoje. Bet netrukus buvo "išvalytas" ir pats vyriausias "valytojas" Jagoda. Jį Ježovas apkaltino, kad Jagoda kadaise priklausęs caro ochranai ir buvęs vokiečių sąmoningai pramušeliuotas tarp čekistų.

Taip plačiausio masto korikas Jagoda 1938 m. kovo 14 d. buvo sušaudytas savo paties budelių komandos, prieš tai dar "prisipažinęs kaltu", kad "ruošęs sąmokslą" prieš Ježovą ir savo draugą Maksimą Gorkį...

GPU su laiku pasidarė valstybės valdybe. Caro ochranos pavėzdži nusejo tikrų agentų tinklą visą Europą, o Liubiankos kalėjime pritaikė pačių vėlnišiųjų tardymo ir kankinimo sistemą. Ježovo laikais suimtiems buvo taikoma vad. "troika": tas pat tardytojas drauge tirdytojo, teisėjo ir budelio pareigas. Lygiai 90 valandų perperstoj trunkančiame tardyme auka turėjo būti panašia sistema "atversta", kad pati prisipažintų kaltą, ir reikšdama patį absoliutinę ištikimybę, prašytis leidžiamas atgailoti, nors už tai turėtų apmokėti "gėdinga mirtimi". Berija, pralenkęs savo pirmtakus tuo, kad jis buvo išrinktas politinio biuro nariu, panaikino "troiką", o vietoje jos pritaikė kiek "švelnesnę sistemą", žinoma, kiek ji iš viso gali būti "švelni" bolševikinėje santvarkoje.

1941 m. Berija iš naujo perorganizavo NKVD. Tikrieji sovietinio saugumo uždaviniai buvo įpavesti valstybės saugumo liaudies komisariatui, vad. NKGB. Karinė NKVD perėmė kariniams reikalingas ir pasienio apsaugai skirtas uždavinius. Berijos patvarkymu NKVD buvo padalinta į vidaus ir užsienio skyrius.

Per karą milžiniškai išaugęs šių įstaigų aparatas buvo dar kartą reorganizuotas po karo. Valstybės saugumo ministerijai (dabar vadinamai jau NKGB) buvo pavesta politiškai kontroliuoti visą valstybinį gyvenimą. Po reorganizacijos, ypač iškilo MVD — tikrųjų egzekturių reikšmė.

Taip Brocktone ruošia medžiagą istorijai

Vieną sekmadienį klebonas kun. P. Strakauskas pranešė, kad ateityje visus savo pamokslus ir pranešimus paruoš raštu ir pažymės jų pasakymo dieną bei valandą, kad istorikai turėtų autentišką medžiagą, pagal kurią galėtų nustatyti jo veiklą. Jis taip dėstė tuoj po to, kai lietuviškoji spauda atpasakojo turinį jo pamokslų, pasakytų Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo sukakties progą. Girdi, jis būtinai turįs tai daryti, nes neprieteliai iškraipą jo mintis.

Niekas nežino, kaip klebonas savo pamokslus ir pranešimus surašo istorijai, bet visi supranta, kad jis bus vertinamas ne pagal jo paliktus raštus apie save, o pagal tikruosius darbus, kurie visų matomi ir objektyviai primami.

Didelis klebono susirūpinimas klaidinti ne tik savo parapijos narius, bet ir istoriją ryškiai matomas lietuviškų mokyklų reikalais. Kaip jau buvo rašyta, birželio 7 d. klebonas bažnyčioje pranešė, kad jis uždaro šeštadieninę lituanistikos mokyklą. Kad nebūtų už tai dabarties ir ateities apkaltintas, jau kitą sekmadienį, t. y. birželio 14 d. jis kaltina, kad šioje vietovėje niekas nesirūpina lietuviškės palikimo ir jaunosios kartos lietuviškų dalykų mokymu, išskyrus parapiją, kuriai, žinoma, jis vadovauja. Tos dienos parapijos biuletenyje jis su patosu šaukia (kalba netalsyja):

"Kur dingtų mūsų jaunimas. Jei neturėtume savosios parapijos mokyklos? Kas išlaikytų lietuviškės dvasią? Kelis kartus mes panašus klausimus sau davėme išrišti. Keli Montello žmonės ištiesia pagalbos ranką šiai mokyklai. Ši mokykla turėtų būti V I S U Brocktoniečių spindulys. Sykį už dare mokyklą pajustumė nepaprastą ISTAUSAUJIMO bangą jaunųjų tarpe. Klausai juokas ima kuomet klausai kaip kiti Brocktoniečiai kalba didžiais žodžiais apie lietuvių. Bet... paremti mokyklą kuri bando sulaukyti ištautėjimą, jie užkėmė savo ausis. Delko mūsų parapija viena turėtų rūpintis lietuviškės klausymų jei kiti Brocktoniečiai nepaiso. Delko šv. Kazimiero parapija turi viena panešti tą sunkų kryžių kuomet mato kaip kiti broliai lietuviai nepaisingai žiūri į šį svarbų ir opų tautybės išlaikymo klausymą. Kada mokyklos vaikai surengia programą... keli iš svetimųjų ateina pasidžiaugti mūsų pastangomis ir vaikelių prisirišimą prie lietuviškės. Mėsti argumentą ir teikti kritiko žodį labai lengva... bet, kelios draugijos... kliaubai... Tarybos, organizacijos kurie aiškinais mato ir PILNIAUSIAI supranta kokia sunkia rolė parapija vaidina lietuviškės klausime ateina parapijai į pagalbą sumą, teikdami auką kad būtų galima vaikeliams nupirkti knygas, muziką, pašalinti, ir kitus dalykėlius reikalingus mokyklos kasdieniniame gyvenime. Jei parapija, nuspręstų uždaryti mokyklą... Ką tuomet kiti Lietuvos rūpintojai saktų. Čionai ne parapijos vienai darbas. Čia yra visų LIETUVIŲ darbas. Visi turėtų džiaugtis kad parapija užsidėjo tokį sunkų kryžių... Lietuviškės išlaikymą..."

Jei ateities istorikui patektų į rankas tik šis parapijos biuletenis, kad ir labai išmargintais stiliaus ir kalbos "grožybės", vistiek jis galėtų pagalvoti, kad iš tikrųjų čia lietuviškės palaikymo rūpinosi tik kun. P. Strakauskas vadovaujama parapija. Bet istorikas negalės užmerkti akių prieš žinomus visiems faktus, kurių šviesoje išryškėja skirtumas tarp jo ruošiamos medžiagos istorijai ir tikrosios veiklos. Štai tie faktai:

1. Ligi kun. Strakausko atvykimo vietos parapijos mokykla turėjo lietuvišką užrašą, kurį kun. Strakauskas pakeitė anglišką.

2. Nuo 1950 m. pradžios lankėsi pas kun. Strakauską kasmet po kelias lietuvių delegacijas, kurios jį prašė parapijos mokykloje sutvarkyti taisybų dėstymą lietuviškai ir įvesti rimtą lituanistikos dalykų mokymą, bet visi šie žygiai nedavė jokių vaisių, nes kun. Strakauskas nekrepė į lietuvių pagaidavimus dėmesio.

3. Isteigęs šeštadieninę lituanistikos mokyklą, kurioje buvo dėstoma tikyba lietuviškai ir mokoma lituanistikos dalykų, kun. Strakauskas stengėsi apsunkti šios mokyklos veikimą, reikalaujamas už naudojimąsi parapijos mokyklos patalpomis \$168 per metus.

4. Kun. Strakauskas paskelbė birželio 7 d., kad jis uždaro šeštadieninę lituanistikos mokyklą, nors tos mokyklos tikrasis laikytojas yra tremtinių komitetas, o ne jis.

5. Nei prieš paskelbimą apie šeštadieninės mokyklos uždarymą, nei po to klebonas nesitarė nei su tėvais, nei su niekuo kitu, kaip sutvarkyti lituanistikos dalykų dėstymą parapijos mokykloje, kad vaikai iš tikrųjų galėtų šį bei tą išmokyti.

6. Lietuviškės palaikymui ir lituanistikos dalykų tinkamam sutvarkymui parapijos mokykloje reikalingi ne pašaliniai, kurie nupirktą klebonas kalba savo biuletenyje, bet tinkami mokytojai, vaikų paskirstymas grupėms ir lituanistikos pamokų reikalingas skaičius bei rimtas jų traktavimas, mokymo planas ir programa.

7. Visiems, o taip pat ir klebonui labai gerai žinoma, kad lietuviškoji visuomenė buvo ir tebėra pasiryžusi morališkai ir medžiagiškai remti lietuviškės palaikymą ir lituanistikos dalykų tinkamą sutvarkymą parapijos mokykloje, tačiau su sąlyga, kad tai būtų daroma rimtai ir sąžiningai, o ne vien propagandos, pasigyrimo ir akių dūmimo tikslais.

— pr —

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba raudonai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERŠIS, dėl apkaivimo, ko visada reikalauja apdraudus kompanijos pirm, ne-gu išmoka už nuostolius.

P. J. KERŠIS
609 Society for Saving Bld.
Telef.: MAIN 1-1773.
Rezidencija: PENINSULA 2521

Seniausias ir gražiausias iliustruotas lietuviškos minties žurnalas.

Isteigė kompozitorius

A. VANAGAITIS

Kaina metams \$3.00

Susipažinti siunčiamas dovanai.

6755 So. Western Ave.
Chicago 36, Ill.

SENIAU IR DABAR

K. S. KARPUS

KORĖJOS PALIAUBOS — IR KAS TOLIAU

Pagalbė apie 25,000 savo vyrų, kitus apie 115,000 vyrų sužaloję, išleidę virš 15 milijonų dolerių Korėjos karui, kurio nenorėjo laimėti, amerikiečiai pagaliau sulaukė karo paliaubų, ko ir demokratų, ir dabar respublikonų administracijos veikė melsė iš komunistų išmėlė.

Giliau galvojant amerikiečiai toms paliauboms ne tik nepradžiugo, bet susirūpino kas toliau bus. Visa spauda palygino šio karo paliaubas su pirmesniais dviem karais, pabrėžiant, kaip pirmo ir paskui antro pasaulinio karo, paliaubų pasirašymo žinios visą Ameriką buvo džiaugsmingai nuteikusias, iš džiaugsmo žmonės palikę darbus, sudarę šventės nuotaiką, linksminosi, gatvės tiesiog šoko. Dabar, žinia apie Korėjos karo paliaubas viso krašto sutikta su apatija.

Spauda ir augštesnių sluoksnių amerikiečių dalis tiesiog reiškė baime, kad paliaubos gali būti didesnis sunkumas, negu trijų metų karas. Šios paliaubos, sako jie, atvaizduoja tik Amerikos nepasisekimus praeityje ir lemia negeroves ateityje; įrodo Amerikos gėdą dėl neišpildytų pažadų, pažeminimą valstybei dėl pirmą kartą istorijoje nelaimėto karo, kurio tyčiomis nebandė laimėti.

Panaujinta priekaištai Ache-sonui, kuris klausydamas Sovietų draugo Owen Lattimore's patarimo "leisti Korėjai žlugti, tik neparodyti, kad mes ją pastumejam"; buvo pasiryžęs ją komunistams paaukoti, tik Truman išsišokęs sulaukė; trūkdymai ir net pašalinimas gen. MacArthur'o, kuris reikalavo bombardavimo Kinijos, kai Kinija, kuri teikė šiaurinės Korėjos komunistams karo reikmenis, vėliau įsiveržė Korėjon ir amerikiečius vos nesugrūdė į vandenyną; prisiminė tvirtinimą generolo Van Fleet, kuris po MacArthur'o vadovavo karui, ir kuriam taip pat buvo "iš viršaus" įsakta nekariauti, net trūkdytas pristatymas karo reikmenų, kad jis negalėtų karo plėsti.

Kai tik Kremlius užsiminė apie galimumą užvesti paliaubų derybas, State Departmentas šoko visom keturiem pasišūlymą nepraleisti, ir virš dvejus metus "derėjosi". Prezidentas Eisenhower, kuris prieš rinkimus skelbė kaip didelį pažadą baigti Korėjos karą, taip pat nesulaukė jokių pagyrų už tokį karo baigimą, nes be to, kad šiaurinėje Korėjoje paliko tūkstančiai ginkluotų raudonųjų Kinijos kareivių, amžinai ten pasiryžusių laikytis, statyti lėktuvams bazes, ką Amerika sutiko leisti, Kinija žygiams dabar atpalaiduoti užkariauti Aziją.

Šios paliaubos, rimtesni amerikiečiai baiminasi, gali būti davimas raudoniesiems progos gerai atsikvėpti, ir pasirošti naujai ir didesnei agresijai. Korėja gali būti apgauta, kaip prezidentas Rhee ir nujaucia.

DULLES ISVYKO PAS RHEE

Vienas paliaubų paragrafas nusako, kad Korėjos sujungimo klausimas "bus bandoma išspręsti taikiu keliu, etc.", ir tas "etc.", yra visa misterija, kuri rimtesnius amerikiečius gąsdina. Juk po tuo "etc." gali būti paslėpta viskas, ko tik komunistai sumanys reikalauti, ir nesutiks su niekuo savo reikalavimų neatsiekdami. Gali būti paslėpta ir nacionalistų vado Gen. Kai-šeko išdavimas, ir Formozos komunistams atidavimas, ir raudonosios Kinijos į UN įsileidimas.

Valstybės sekretorius Dulles

išskrido į Seulą pas pietinės Korėjos prezidentą Symghman Rhee galutinam su Korėja susipratimui, kiek tai bus galima. Prieš išvykstant, Dulles iškilmingai skelbė, kad nei Formozos klausimu, nei raudonųjų kinų į UN įsileidimo klausimu, Ameriką nedarysianti jokių nuolaidų. Lauksime, kaip tas iškilmingas paskelbimas bus išlaikytas.

Dėl tokio Dulles paskelbimo, staiga garsiai pareiškė pasipiktinimą Anglija ir Indija, kurios dirba, kad komunistinė Kinija būtų įleista į UN. Ar ilgai Washingtono atsilauks prieš Londono spaudimą?

Prezidentui Rhee iki paskutiniųs kovojant prieš išdavikišką Korėją paliaubas, ir visokiems spaudimais išprašius jo bent dabar nedaryti trūkdyti paliauboms, Rhee sutiko tik tada, kai Washingtonas pažadėjo padaryti Korėjai rimtesnius užtikrinimus, negu tik "taikiu būdu" tartinis dėl Korėjos sujungimo, su komunistais. Todėl Dulles turėjo vykti į Seulą.

Svarbiausias Dulles su Rhee susitikimo tikslas yra išdirbti Korėjos-U.S. apsigynimo sutartį, kurios Rhee išreikalavo. Kadangi tai sutarties reikalingas senato tvirtinimas, Dulles kartu pasikvietė važiuoti senatorių Knowland, einantį Taft'o pareigas senate kaip respublikonų daugumos vado, kitą respublikonų senatorių ir du demokratų senatorius, kad jie vietoje patvirtintų reikalą. Apsaugos ir apsigynimo sutartyje jis Amerikos karo bazių ir kariuomenės laikymas Korėjos teritorijoje.

Kitas reikšmingas Dulles pareiškimas buvo: Jeigu politinė konferencija su komunistais Korėjos atveju pasirodys tik suviliojimas ir bergždžias laiko galėjimas, Amerika po 90 dienų sutiks kartu su Korėja iš komisijos išieiti ir tartis kas toliau daryti.

Dulles galvojimas, kad komisijoje pavyks su komunistais susitarti ištraukti iš Korėjos svetimas kariuomenes, greičiausia jį pamokys, kad komunistai iki šiol to nepadare niekur kitur, daugiausia Vokietijoje ir Austrijoje, dėl kurių taikos derybų ir šiandien Kremlius atsako ką nors daryti.

KAIP SU DARBAIS?

Paliaubas pasirašius, Amerikos žmonės susirūpino, ar darbai sustos, kadangi dabartinis didelis darbingumas eina tik dėl Korėjos karo. Prieš Korėjos karą, 1949 metais atvykę į JAV labai ilgai negalėjo gauti darbo.

Ekonominio gyvenimo stebėtojai tikrina, kad staiga dėl Korėjos paliaubų jokių pasikeitimų šalyje neįvyks. Gali kai kuriose dirbtuvėse būti darbų sulaukiamai, pakeičiant karo reikmenų gamybą į civilinių reikmenų gamybą. Vietoje amunicijos, dirbtuvės stengsis dirbti daugiau visokių reikmenų civiliniams tikslams.

Prezidentas Eisenhower pa-

Jis laimingas - lieka laisvam krašte

Liepos 24 savaitgalį Bostono amerikiečių spaudoje plačiai paminėta jaunojo muziko Vytauto Stroliaus emigracinė byla. Jisai yra 52-sios DLK Gedimino vilkiuko draugovės draugininkas. Šią vasarą dirba amerikiečių skautų stovykloje Loon Pond prie Middleboro, Mass. Ten jį ir užklupo laimingas pranešimas, o stovyklautojai apipulė su entuziastingais sveikinimais.

Anot emigracinių įstaigų V. Strolia 1949 m. atvažiavo į JAV ne savo kvota ir dėl to turėjo būti išdeportuotas atgal Vokietijon. Tačiau tarpininkaujant kongresm. McCormack ir O'Neill, buvo priimtas bilius ir leista jam legaliai apsigyventi JAV.

Laikraščiuose taip pat paminėta, kad visa Strolia šeima yra muzikai. Jo tėvas — kompozitorius Juozas Strolia gyvena su jaunesniu broliu — smuikininku Kalifornijoje. Kitas brolis studijuoja bažnytinę muziką Romoje, Italijoje. O pats Vytautas „sunkiai pelnydamas duoną“ vakarais fabrike, lanko fugoto klasę Bostono Naujosios Anglijos konservatorijoje. Jo, Vokietijoje mirusio motina, buvo koncertinė dainininkė.

Vyresn. skilt. V. Strolia yra entuziastingas skautas nuo mažų dienų Lietuvoje. Skautybės nepameta ir dabar, gražiai vadovaudamas Bostono DLK Gedimino vilkiukų draugovei. Taip pat jau antrą vasarą jis dirba amerikiečių skautų stovyklose, kur puikiai reprezentuoja lietuvių skautus ir garsina pavergtą Tėvynę.

Pasikalbėjime su amerikiečių reporteriais V. Strolia išreiškė nepaprastą pagarbą ir padėką poniam T. Tattan, kuri tarnauja Bostono emigracinėje įstaigoje. Tik jos nepaprastos energijos ir rūpestingumo dėka V. Stroliai pavyko laimėti šią bylą.

Bostono skautų vietininkija nepaprastai džiaugiasi vyresn. sklt. V. Stroliaus laime ir kartu dėkoja jo geradariui p. T. Tattan.

GERI VEJAI CHICAGOJE

Sena tradicija Lietuvos jūros skautai kasmet pagerbdavo tris draugus, kurie žuvo jų kateriui "Budys" sudužus į šiaurinį molą Klaipeidos uoste. Kasmet tenai mūsų skautai skandindavo, su apeigomis, žalią vainiką. Tą tradiciją mūsų jūros skautai pagal išgales tęsia ir toli nuo Tėvynės bei pamiltosios Baltijos. Paskutinį kartą toks vainikas buvo nušastas prie Timmendorfo dar Baltijos jūron, Baltijos Jubiliejines Stovyklos metu 1948 metais. Šiemet, liepos 15 d., šią tradiciją Michigano ežere tęsė Chicago kptn. M. Kukučio jūrų

skelbė, kad ginklavimasis ir pasirošimas kariavimui su komunistais nebus tramdomas ir nužiniamas, ir kad kraštas turi būti sargyboje, nemąžinant pasirošimų ir atsargumo.

Liepos 29 d. Kongresas paskyrė \$34,371,541,000 krašto apsaugos reikalams iki 1954 metų birželio mėn. 30 dienos.

sk. laivo įgula. Jie su savo pasta- tu išplaukė tolyn į Michigano ežerą, ten pagerbė žuvusius, nu- leido į vandenį žydinčių gėlių puokštę. Iškilmės skirtą žodį tarė sktn. A. Aglinskis.

Tą pat dieną Chicagoje buvo įkurtas jūros budžių vienetas "Budys". Jų tikslas — apjungti vietos vyresnio amžiaus jūros skautus, laikyti skautiškųjų principų gyvenime ir ugdyti jūros ideją lietuviškosios skauti- jos bei visuomenės tarpe. Vieneto vadu vienbalsiai išrinktas sktn. K. Anglinskis, pavaduoto- jais — sktn. A. Aglinskis ir pasktn. L. Knopfmilleris ir atju- lantū — vyr. valtn. E. Jasiukai- tis.

Pereitą rudens-žiemos sezoną Chicago "Lituanicos" skautų tunte su dideliu pasisekimu pra-ėjo skiltininkų kursai. Dabar rugpjūčio mėn. vidury numato- ma pradėti draugininkų kursus. Jiems vadovauti sutiko gilvelis- tas vyr. sktn. M. Jurksas. Apie 30 skautų galės pagilinti prakti- nio skautavimo bei vadovavimo žinias.

Dail. Vl. Vijeikis, kuris redaguoja "Tėviškėlę", to žurnalo liepos mėn. numeryje paskyrė net du puslapius šios vasaros "Lituanicos" tunto stovyklos vaizdams. Jis taip pat visiems stovyklautojams padovanėjo po vieną "Tėviškėlės" numerį. Už tai stovyklautojai jam taria skautišką acū. Dail. Vl. Vijeikis, prisimindamas savo skautavimo dienas, aplinkė "Lituanicos" tunto stovyklą ir ten nakvojo palipinėje.

SKTN. ŽIŽMARO SESUO AUSTRALIJJOJE

E. Žižmaraitė, gyvenanti toli- moje Australijoje, dirba vienoje ligoninėje. Ji yra sktn. Prano

žižmaro sesuo. Sktn. Žižmaras energingai vadovavo Vilniaus lietuvių skautų DLK Gedimino draugovei, atkakliai kovojo už lietuvių ir gynė Tėvynės garbę prieš sovietistus lenkus. E. Žižmaritė, turėdama atliekamo laiko, talkininkauja mūsų skau- tams Australijoje. — SKS —

Ar Jūs paliktumėt savo šeimą skoloj jūsų mirties atveju? Ar jie galėtų ją išmokėti? Ar jie neprarastų savo namus?

Jūs galite išspręsti tą proble- mą Farm Bureau Mėnesinių Įna- šų Planu. Jis garantuoja išmo- kėti namo skolas jeigu jūs ne- gyventumėte. Kaina yra maža. Jūsų apylinkės Farm Bureau ap- draudos atstovas gali apskai- čiuot, kiek mažai pinigų jūs tu- rite įmokėti. Šaukite —

PAULINA MOZURAITIS
13706 Benwood Ave.
Tele.: LO 1-7795

PRASIDĖJO TREČIOJI VAIKŲ STOVYKLA VOKIETIJOJE

Šiuo metu daug rašoma apie vaikų stovyklas Amerikoje. Tūkstančiai laimingų vaikų džiaugias pasprukę iš didmies- čių į gamtą, kur kelias savaites praleidžia gryname ore, stiprė- dami kūnu ir dvasia.

Panašaus poilsio ypač reika- lingi vaikučiai Vokietijoje. BALFas, skautai, Sielovada su- sirūpino praveisti šią vasarą Vo- kietijoje kelias stovyklas, ku- riose keli šimtai vaikų nors po 3 savaites pasilsėtų ir sustiprėtų.

Pirmą stovyklą įvyko nuo lie- pos 1 iki 10 dienos, kurią dau- giausia paremė patys skautai ir skautės Amerikoje.

Antra stovykla Steyerberge britų zonoje prasidėjo liepos 10 d. su 80 vaikų ir be to dar turė- jo atvykti 10 vaikų iš Belgijos.

Trečia stovykla prasidėjo rug- pjūčio 1 d. prie Augsburgio: Holzhausen b. Batzenhofen, ku- rion užsirašė 150 vaikų.

Vaikų transportas į stovyklą, stovyklų įrengimas ir palapinių nuoma ir maistas vidutiniai ap- sieina 12 dolerių už 3 savaitių stovyklavimą.

Visuomenė dalinai paremė šį reikalą ir iki šios dienos aukų atsiuntė \$948.00.

BALFo centro valdyba tuoj pat visus pinigus persiuntė į Vo- kietiją ir pranešė, kas ir kiek aukojo, kad vaikučiai žinotų ge- radarius, kurių dėka jie gali stovyklauti.

BALFas paremė stovyklas taip pat žymiai riebalais, pieno milteliais, lygiai išrūpino iš NCWC šokoladinių miltelių ir miltų.

Tačiau surinktų pinigų ir duo- to maisto nepakanka praveisti paskutinę stovyklą. Reikia ma- žiausiai dar \$1,500.00, kad pa- skutinė stovykla galėtų tęstis 20 dienų.

Tad prašome visuomenės sku- bios paramos dar kartą:

Paukokite skubiai vaikų va- saros stovyklai Vokietijoje pa- gal savo išgales. Jūsų aukos ku- skubiausiai bus persiųstos tam tikslui. Šiandien paaukotas do- lerių tikrai išgelbės daugelį vaikų nuo džiuvos ir kitokių li- gy.

Tad vaikų vasaros stovyklai Vokietijoje aukas siųskite:

United Lithuanian Relief Fund of America, Inc., 105 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

LIETUVIŲ DIENA PITTSBURGHE

Pittsburgho lietuviai rugpjū- čio 9 d. West Veu Park'e rengia lietuvių dieną. Lietuvių dieną remia viso parapijos ir lietuvių draugijos. Numatyta turtinga meninė programa. Laukiama į šventę atsilankant Pittsburgho augštųjų valdininkų. Lietuvių dienos vadovauja Ad. Edvard Schultz.

Kitas Pittsburgho lietuvių pa- rengimas įvyks rugpjūčio 30 d. Jį rengia Lietuvių Vaizbos Bu- tas. Vaizbos Buto parengimui vadovauja C. K. Pikel. Į paren- gimą įėjimas neapmokamas. Dar bus galima laimėti ir vertingų dovanų.

Juozas Virbickas

DIRVĄ UŽSISAKYTI

galima ir šiandien, nėra reikalo laukti nei metų, nei mėnesio pabaigos!

GERIAUSI LINKĖJIMAI

Visiems Mūsų Draugams ir Rėmėjams

Visi Moderniniai Patogumai

AR JUMS VISADA prireikia šveisti savo toiletą kada pasitaiko atsilankyti svečių, prieš jų atvykimą?

Tam patogus pagalbininkas šiandien yra SANI-FLUSH, geriausias disinfektantis toiletų įtalpos valytojas. Jis toks moderninis kaip ši minuta.

SANI-FLUSH išvalys jūsų toiletą įtalpą chemikališkai, pašalins plėtmus ir nešvarias susidėjusias gliaumes, už- tikrins toiletą įtalpą visai švarią, taipgi pašalins viso- kius kvapus, o tam nereikia pridėti jokio darbo.

Visiškai saugus visokioms toiletų sistemoms. Veikia minkštame ar kietame vandenyje.

PARSIDUODA visur dviejuose patogiuose didumuose. BANDYKIT mūsų išdirbimą MEL'O CLEANER ir van- dąns minkštytoją, tinka voniai, virtuvei ir skalbyklai.

The Hygienic Products Co.

LIETUVIŲ DIENOS

Ilustruotas mėnesinis žurnalas, leidžiamas lietuvių ir anglų kalbomis, užsisakytinas visiems.

"Lietuvių Dienos" duoda kiekviename numeryje per 40 puošnių, įdomių ir aktualių nuotraukų iš viso pasaulio lietuvių gyvenimo ir veiklos.

"Lietuvių Dienų" kiekviename numeryje skaitytinas ras įdomių ir aktualių straipsnių, beletistikos ir informacinės medžiagos iš pasaulio lietuvių gyvenimo.

"Lietuvių Dienos" turi angliską skyrių, parašai po nu- traukomis duodami abiemis kalbomis, todėl šis žurnalas prieinamas ir čia gimusiems bei kitataučiams.

"Lietuvių Dienų" vienas numeris siunčiamas susipažini- mui nemokamai, prisiuntus savo adresą. Metinė prėnu- merata 4.00 dol. Administracijos adresas: "Lietuvių Die- nos", 9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif.

Cleveland ir APYLINKĖSE

SKAUTŲ STOVYKLOS UZDARYMAS

Skautų stovykla prie Hinkley ežero uždaryma šeštadienį, rugpjūčio mėn. 8 d., 7 val. vakare. Laužas 8 val. vakare. Tėvai ir svečiai kviečiami atsilankyti.

Tėvai, kurie negalėtų atvažiuoti atsiimti vaikų sekmadienį iki 2 val. po pietų, galėtų juos parsivežti ir šeštadienį, po laužo.

Stovyklą geriausia pasiekti važiuojant East 55 St. iki Broadway ir prie ženklo "To free Way" pasukti į 21 kelią. Pavažiavus iki Richfield įsukti į 303 kelią, į vakarus, ir važiuoti iki 606 kelių. 606 keliu važiuoti į pietus iki Bellus Rd. Bellus Rd. važiuoti iki ežero maudyklų. Nepravažiavus maudyklų pasukti į dešinę ir vakarinę ežero pakrantę važiuojant rasit stovyklą.

GALIT JAUKIAI PRALEISTI SEKMADIENĮ

Skautų stovyklavietės apylinkės nepaprastai gražios. Ten galite labai jaukiai praleisti visą ateinantį sekmadienį. Gražus miškas, maudyklės, pasivažinėjimas laiveliais.

LIETUVIŲ DIENOS PROGRAMA

Lietuvių Bendruomenės pirmosios Lietuvių dienos programa yra tokia: oficialiojo dalyto atidarymas, valdybos sekr. K. S. Karpius kalba, senosios ir naujosios Lietuvos pagerinimas, Tautos himnas, meninė daly — Lietuvos vaizdų aidai "Tave svajojam, Tėvy šalie". Vaizdus sudarė St. Papartis, atlieka Čiurlionio ansamblis, Rūtos teatras, lituan. vysk. Valančiaus mokyklos tautinių šokių grupė ir kt. meninės pajėgos. Dirigentas muz. Alf. Mikulskis, pastatymas ir režisūra akt. P. Maželis, šokių vadovai Ald. Raulinaitienė ir L. Sagys.

Diena įvyks rugpjūčio 13 d. O. ir Edv. Karnėnų (buv. Sulcy) rezidencijoje prie Bedfordo. Pradžią 2 val. popietį, programa atliekama temstant.

Veiks bufetas, bus šokiai.

Lietuvių Bendruomenė į Lietuvių dieną kviečia atvykti visus lietuvius — senuosius ir naujuosius, Lietuvoje ir Amerikoje gimusius, suaugusius ir jaunimą, šeimas ir viengūnius, organizuotus ir organizacijoms nepriklausančius. Pajuskim kartu su širinkę tautinio savo solidarumo bei bendrumo džiaugsmą!

TEISININKŲ PIKNIKAS

Liet. Teis. Dr. J. J. Clevelando Skyrus š. m. rugpjūčio mėn. 9 d. rengia šeimynišką šventę, kuri įvyks Ponų H. P. J. Žiūrių rezidencijoje — 32180 West Lake Rd., Avon Lake, Ohio. Pakvietimai gaunami pas draugijos narius. Pradžią 2 val. p. p. kviečiame narius su šeimomis ir pažįstamais atsilankyti.

Valdyba

ISVYKO Į AVIACIJĄ

Vladas Macijauskas, prieš trejus metus atvykęs su motina ir seserimis iš Europos į Clevelandą, savanoriu įstojo į kariuomenę ir išvyko į aviacijos dalinius.

Mielus Skautininkus

ALBINĄ KAZLAUSKAITĘ ir VL. PETUKAUSKĄ

sukūrus skautišką šeimą, nuosirdžiai sveikina ir linki sėkmės naujame gyvenime.

Skautininkų Ramovė

RASTO KLUBO NARIAMS.

Pranešu, kad Rasto Klubas pėsčias įvyks š. m. rugpjūčio mėn. 8 d. 7 v. v. ponų Augustinavičių namuose (4579 W. 157 St.). Pranešimą skaitys V. Mariūnas tema: "Aktualija kaip epinės kūrybos tematika".

Nariai, kurie neturi savo automobilių, prašomi kreiptis į tuos pačius asmenis, kurie pavėžino juos praėjusiais metais.

Klubo seniūnas

NEO-LITHUANAMS

Pranešame, kad rugpjūčio m. 14 d. (penktadienį) 7 val. 30 min. 1046 E. 79 St. (C. Modestavičiaus bute) kviečiama suelga. Prašome visus atvykti.

Valdyba

ISVYKO Į KARIUOMENĘ

Vytautas Muliolis karinės prievoles atlikti iš Clevelando išvyko rugpjūčio mėn. 4 d. Paštaruoju metu jis lankė John Carroll University.

NEOLITUANAI VASARIO 16 GIMNAZIJAI

Clevelando neolituani Vasario šešioliktosios gimnazijai Vokietijoje paskyrė \$25.00. Pinigai pasiūsti vadovybei.

LAIMEJO KONKURSA

Algirdas Muliolis ir šiais metais už savo dailės darbus laimėjo premiją. Summer School of Catholic Action konkurse už plakatą laimėjo pirmą premiją ir gavo dovaną lankyti vieną savaitę tos mokyklos specialų kursą. Konkurse dalyvavo 17 mokyklų.

VEDE A BUTURLOVAS

Rugpjūčio 1 d. apsidėdė Algirdas Buturlovas, buvęs Dirvos korespondentas Korėjoje.

LANKESI CALIFORNIJOJ

Clevelandiečiai Česnavičiai ir P. Jurgaitis dvi savaites praleido kelionėje į Kaliforniją ir atgal. Padarė virš 7000 mylių kelio ir pamatė daug Amerikos idomybių.

LANKOSI BALTIMORIETĖ

Clevelande vieši Baltimorės lietuvių moterų veikėja Julė Rastenienė. Ji parvyko porai savaitių pabūvoti su savo motina Ona Baltrukoniene ir su savo seserimis.

Julė Baltrukonytė buvo veikli Clevelande Amerikos lietuvių iš pat savo jaunų dienų. Ištėkėjusi už adv. Nado Rastenio persikėlę gyventi ir darbuotis į Baltimorę.

Cia viešėdama ji aplankė savo gimines ir artimus draugus.

PARDUODAMAS NAMAS

East 94, netoli Superior, labai geras, dviejų šeimų namas. Naujas gaso šildymas.

Ray Nausneris

UL 1-3919 LI 1-9216
11809 St. Clair

IR DAR VIENA MEDICINOS PAGALBA

Gydytoja D. Kesiūnaitė, naujai atidariusi kabinetą 928 E. 79 St., telef. EX 1-1138, priiminėja ligonius visomis dienomis, išskyrus sekmadienius, nuo 1 val. iki 3:30 ir nuo 6 iki 8 val. vakaro.

Antradieniais ir penktadieniais nuo 10:30 iki 12 val. Ypačingais atsitikimais kreiptis į namus telefonu PO 1-5150.

BUVO NEW YORKE

Petras ir Alvinas Luizai buvo išvažiavę savaitei į New Yorką. Buvo išsivežę kartu ir savo dukterį Julianą parodyti pasaulio... Jie visi trys New Yorku labai susižavėjo. Grįžo rugpjūčio 1 d.

L. KULTūros FONDO POBOVIS

Š. m. rugpjūčio 16 d. jaukiai praleisite sekmadienio popietę ir maloniai atsisavinsite atvykę į L. Kultūros Fondo narių ir bičiulių tradicinį vasaros pobuvį, kuris rengiamas Dr. S. Tamošaičio rezidencijoje, 26001 Lake Shore Blvd. Pobūvį kviečiami visi clevelandiečiai, kurie atsilankydavo ir į kitus L. K. Fondo pareigumus. Meninė programa šį kartą bus įdomi ir tikrai originali. Veiks ir bufetas.

TALIS STUDIO

dabar jūsų kaimynystėje
7106 Superior Ave.
Tel. HE 2-0144

Bet kuriuo laiku, bet kokios rūšies foto patarvimas Jums.

Modernūs portretai, vestuvės, šeimyniniai, vaikų ir kitos nuotraukos.

FOTOGRAFIJOS MEISTERIS

Edv. Jurgaitis, rugpjūčio 1 d. atvykęs iš Europos, dabar CLEVELANDE.

NAUJIENA clevelandiečiams!

Kam kentėti vasaros karščius, kada Jūs galite vėsiame kambaryje ramiai praleisti laiką, gerai išsimiegoti, ir gerai pasilsėti. Skambinkite tel. HE 1-8602 arba užsakykite į lietuvišką krautuvę 6113 St. Clair Ave. ir mes jums pademonstruosime ir apskaičiuosime kokio galingumo oro šildymo aparatą būtų Jūsų namams reikalingas.

Tų aparatų kainos nėra didelės ir įmokėjus mažą sumą pinigų Jūs turėsite patogiai vėsius kambarius savo bute.

Taip pat įeigu dar neturite televizijos savo namuose, tai pasinaudokite mūsų birželio mėnesio televizijų išpardavimu. Jūs galite įsigyti puikų televizijos aparatą už labai pigią kainą. Tai gi skambinkite tel. HE 1-8602 arba užsakykite į C. & F. International Stores, 6113 St. Clair Ave.

Mes pasistengsime kuo geriausiai jums patarnauti. Sekmadieniais klausykites lietuviškos radijo programos.

Pirkit pas savus

Amžinai nerūdijančio plieno virimo puodus dabar galima užsisakyti ir išsimokėti. Mažas komplektas 4 dol. didelis 8 dol. mėnesiui. Be nuomimčių.

VYTAUTAS PAŠAKARNIS

Cleveland Lustre Craft Co.

1219 East 61

Tel. EN 1-7770

Nemokamas demonstravimas.

Priimami užsakymai.

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBO PIKNIKAS

Amerikos Lietuvių Piliečių Klubas piknikas įvyks rugpjūčio mėn. 9 d. clevelandiečiams jau žinomoj, gražioj piknikams vietoj —

— 25000 Euclid Ave.

Piknikas rengiamas tik klubo nariams. Todėl visi, kurie dar nėra į klubą įstoje, turi užėti į klubą ir išsiminti nario kortelę. Nario kortelių įsigyti pikniko vietoj nebus galima.

Pikniko dalyviai gauna nemokamai alų, tik reikia atsinešti savo stiklus.

Vicepirmininkas, A. Baknis

PADEKA

Parėmusiems pinigine auka sergančius Europoje coll. K. Drungą ir J. Marčiukaicį šeimai tariau širdingiausia ačiū.

Aukų surinkta 185 doleriai. Iš jų paskirta ir pasiūsta K. Drungai — 135 doleriai ir J. Marčiukaicį šeimai — 50 dolerių. Clevelando Neolithuanai

VESTUVĖS

Rugpjūčio 15 d., 2 val. p. pietų, Šv. Jurgio parapijos bažnyčioje susituokia Aldona Naujo-kaitė ir Pranas Totoraitis.

JIESKOMA MOTERIS

Namų ūkio darbams įieškoma moteris. Geros sąlygos. Teiraitis telefonu:

KL 1-4741

PARDUODAMAS NAMAS

Naujosios parapijos rajone — Neff Rd. vienos šeimos, 6 kambariai. Naujas gaso pečius, nauji virtuvės įrenginiai.

Telef.: LI 1-1111

PARDUODAMAS NAMAS

Geras, dviejų šeimų, 6 ir 6 kambariai. Naujas gaso šildymas. Daug kitų pagerinimų. Kreiptis:

LO 1-1199

LIETUVIŲ KLUBO SVETAINĖ IR SALĖ

6835 SUPERIOR AVE.

Klubo ir salės vadovybė kviečia visus Clevelando lietuvius įstoti į Lietuvių Klubą ir nuolat lankytis svetainėje. Penktadieniais specialūs parengimai.

Kviečia visus lietuvius savojo salės daryti susirinkimus, atšvęsti vestuves, rengti vakarus ir koncertus.

SUOPIS FURNITURE

Visokių rūšių baldai ir elektriniai bei kitoki reikmenys virtuvei ir kiekvienam Jūsų buto kambariui

ZEMOS KAINOS — MALONUS PATARNAVIMAS

6921 Wade Park EX 1-0911
Patogi vieta apsipirkti lietuviams naujakuriams lietuviškoje krautuvėje

I. J. SAMAS, JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairus dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave.

Greta Ezella Theatre

Telef.: EX 1-3969. Butė: WA 1-2354

LEIMON'S CAFE

VISŲ LIETUVIŲ SUSITIKIMO VIETA

Alus. Vynas. Degtinė. Konjakai. Kiti gėrimai

Įvairūs valgiai, šeštadienį vakarais šokiai griežant geram orkestrui

731 E. 185 ST.

KE 1-9737

PARDUODAMAS NAMAS

Dviejų šeimų, 6 ir 6 kambariai. Gaso ir anglių šildymo pečiai. Pusanatro garažo. Galima įrengti trečią augštą. Galima apžiūrėti nuo 5 iki 8 val. vakarais. Šeštadienį ir sekmadienį susitarus. Kaina \$15,000.

Telefonas: GL 1-9392

PARDUODAMAS NAMAS

Parduoda savininkas. Gražus dviejų šeimų, 8 ir 8 kambariai. Geras pirkinyš dviem savininkams. Keturi garažai. Labai geram stovyje. Kreiptis: 1353 East 82 St., Telef. GA 1-3184.

PARDUODAMAS NAMAS

Parduoda savininkas. Namas 5607 Linwood Ave. Naujai dekoruota ir dažyta. 4 kambariai žemai, 3 miegam. ir vonia augštai. Automatinis gaso šildymo ir vėsinimo pečius. Pilnas rusys. Sklypas 30x145 pėdų. Teirautis nuo 6 iki 9 val. vakarais. EX 1-4303. (32)

PARDUODAMAS NAMAS

East 111 St., netoli St. Clair, 5 kambarių vienos šeimos, nauji kambariai, grindys, naujas šildymo pečius. Netoli katalikų bažnyčios, mokyklos. Kaina \$8,800.

Joseph Globokar,

Real Estate

986 East 74 St.

Telef. HE 1-6607

PARDUODAMAS NAMAS

Specialiai apsuksiam žmogui. E. 82 St. į šiaurę nuo Superior. Metinis įnašas \$540. Išnuomojamas antras augštas. Prašo \$11,000. Padarykit pasiūlymą. SW 1-9328. (32)

LIETUVIAI DAŽYTOJAI — DEKORATORIAI

menininko priežiūroje darbus atlieka greitai ir sąžiningai.

Namų dažymą ir vidaus dekoravimą duoda metams išsimokėjimui.

Kreiptis telefonu: EX 1-4245

PIX BEVERAGE

45 rūšių alaus — visoki gaivinantieji gėrimai, vynas ir šampanas (prancūziškas). Turime Baltos Meškos alų. Parengiama vestuvėms, baliams, pobūviams. Nemokamas pristatymas dieną ir naktį. Atmeta ir trečiadieniais iki 1 val.

6903 Superior Ave. EX 1-3311

NAUJA REAL ESTATE ĮSTAIGA

Clevelando ir apylinkių lietuviams pranešama, kad atidaryta nauja, lietuvių vedama Real Estate įstaiga — 7032 Wade Park Avenue.

Kiekvienas gaus greitą ir teisingą patarnavimą. Todėl turintieji ką parduoti ar mainyti, norintieji namus ar ūkius pirkti, kreipkitės:

WADE PARK REALTY

7032 Wade Park Ave.

Tel. HE 2-2922

Namų telefonas: EV 1-1952

Savininkas A. Kazakevičius.

(36)

VISI BANKINIAI REIKALAI

Atsilankę Lietuvių Banke galite atlikti iš karto daug reikalų ir sutaupyti laiko.

Cia galite gauti paskolas pirkimui, pagerinimui ar namų taisymui, pirkti čekius, užsimokėti už gasą, elektrą ir kitokias sąskaitas, sigyti kelionių čekius. Čia galima pirkti JAV taupymo bonus.

Taupytojai už indėlius nuo liepos mėn. 1 d. gaus 2½%.

Bankas baigtas remontuoti, padidintos patalpos ir labai patogus klientams.

Lietuvių Bankas yra saugi ir pelninga taupymo vieta. Kiekviena knygtutė apdrausta Federal Insurance Corp iki \$10,000.

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave.

HE 1-2498

Cleveland, Ohio

GERESNIŲ Namų Statytojai

pasirenka MONCRIEF
ŠILDYMĄ ir ORO VENTILIACIJĄ

THE HENRY L. MONCRIEF CO. MEDINA, O.

P J KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAIN 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2621

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairiose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgečio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Pilnai padengta apdrauda

UTah 1-4515

WM DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBESIS

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko

7526 Star Avenue

Cleveland 3, Ohio

Wilkelis Funeral Home

Valdžios pripažinta laidotuvių direktorė
Aldona Wilkeli - Wirby

Pilnas laidotuvių patarnavimas

—HAMMOND VARGONAI PER SERMENIS—

6202 SUPERIOR AVE.

HEnderson 1-9292

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metų simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue

ENdicott 1-1763

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: Henderson 1-6244. Redaktorius Balys GAIDŽIONAS (buto telefonas: Garfield 1-7406).

Negrų kova patamsy

Nežinia, kas pirmas yra pavartojęs tą posakį — "negrų kova patamsy". Bet atsimenu, kad kartą jį pavartojo ir Pivoša (A. Gričius), padėjęs tokį parašą viename humoristiniame leidinyje po "Moderniu meno kūriniiu" — paprastu juodu keturkampiu. Kažin, ar dabar jis pagalvoja, kad tas posakis geriausiai tinka apibūdinti tai padėčiai, kuri šiuo metu yra apėmusi Maskvą, Vilnių, Lietuvą... O juk tai tikra kova patamsy. Niekas nežino, kada kas ką pagriebs už gerklės.

Štai dar balandžio pradžioj "Tiesos" leidykla Vilniuje išleido atskirą brošiūrą Berijos kalbą, pasakytą Stalino laidotuvių se. Išspausdino visą 100,000 egzempliorių. O dabar Sniečkus (liepos 1) viešai sako: "... tapo demaskuotas kapitalistinis agentas, buržuazinis renegatas, avantiūrininkas Berija. Jis norėjo pažeisti mūsų krašte Lenino Stalino konstituciją ir mūsų krašto laisvę ir vienybę... Berija norėjo anglų-amerikų interese išprovokuoti pilietinį karą tarp tarybinių tautų... Jis norėjo visus spalio revoliucijoje pasiektus darbininkų laimėjimus paversti vienu mostelėjimu niekais!"

Po to, žinoma, "Tiesos" išspausdintoji brošiūra niekam nebepatogu laikyti kur nors arti prie savęs. Kiek popierio sugadinta!

Kas ir kaip galėjo Beriją suminti? Tą daug kas įvairiai spėlioja. Tai galėjo įvykti ne kitaip, kaip tik patamsy, kuris viešpatuoja Kremliaus imperijoje. Visas buvo atliktas labai tyliai ir labai slapta. Tik po to, kai buvo suauktas partijos Centro Komiteto posėdis, buvo praneštas įvykės faktas. Bet tuo Berija konkrečiai kaltinamas, to dabar niekas tikrai nežino. Kokiu būdu jis buvo "kapitalistų agentas", kokiais veiksmais jis "norėjo pažeisti konstituciją" (pažeisti konstituciją, kuri niekad nėra buvusi vykdoma!), kuriuo būdu jis norėjo išprovokuoti pilietinį karą, kaip jis bandė niekais paversti revoliucinius "laimėjimus"? Nei vieno konkretaus fakto niekas nepaminė. Taip paskelbta, taip turite tikėti...

Sniečkus sako: "Su pasibaisėjimu kolūkiečiai sekė išdaviko žygius ir džiaugiasi KP CK budrumu..." Gal šiuose žodžiuose ir yra tiesos. Berijos veiksmus visi sekė su pasibaisėjimu jau 15 metų. Taip pat kaip ir Sniečkus... Be abejo, visi džiaugiasi tuo "budrumu", kad pagaliau vėl vienas žveris pateko į narvą, bet džiaugsmas dar nepilnas... Ir Sniečkus tuos žodžius sakdamas, rodo, negalėtų negalvoti: "Kada ir kas apie mane tą patį sakys?"... Nepavydėtina!

Atrodo, kad mūsų laikurie laikraščiai pasiskubino "pašalinti" Sniečkus. Tiesa, tame patamsyje, kuriame vyksta plėšri kova, visko gali atsitikti kiekvieną valandą. Tačiau Liaudžio atsiradimas partijos sekretariate dar nerodo, kad Sniečkus būtų jau pašalintas.

Iš tų žinių, kurios buvo pra-

neštos Maskvoje esančių Amerikos laikraščių korespondentų, apie Sniečkus pašalinimą jokių išvadų dar negalima daryti. Partijos sekretoriai buvo trys: Sniečkus, Aronovas ir Niunka. Jei Liaudis dabar irgi yra sekretorius, tai gali būti arba ketvirtas (arba net penktas), arba jis gali būti užėmęs ir kito kurio sekretoriaus vietą, ne būtinai Sniečkus. Patikimiausias spėjimas būtų, kad jis gali būti užėmęs Aronovo vietą. Latvijoje irgi neseniai vienas iš sekretorių — importuotas rusas — buvo pakeistas latviu, auklėtu Rusijoje. Lygiai taip pat buvo padaryta ir Estijoje. Taigi galima spėti, kad ir Lietuvoje, bevykdant "nacionalinių kadry stiprinimo" politiką importuotas rusas Aronovas galėjo būti iš sekretariato išimtas ir jo vieton įsodintas importuotas "lietuvis". Kazys Liaudis (tikra pavardė nežinoma) yra gimęs apie Baisogalą, 1901 metais, ir dar prieš I karą tėvo išgabentas į Rusiją, kur išaugo ir padarė visą savo karjerą. Lietuvoje atsirado tik 1944 metais. Nežinia, ar ir lietuviškai jis bemoka. Bet... "lietuvis"! Pastaruoju laiku jis buvo Klaipėdos srities partijos sekretorius. Sritis gegužės mėn. gale panaikinus, jis liko kaip ir be vietos. Dabar, matyt, tapo paaugštintas. Bet ar jis tik prijungtas prie kitų sekretorių, ar užėmė Aronovo vietą, tuo tarpu jokių patvirtinimų nėra.

Ir kitas vietos netekęs srities sekretorius tapo panašiai paaugštintas. Tai su mauska s, pastaruoju laiku buvęs Šiaulių srities sekretorius ("gubernatorius"). Jis jau beęs... ministerio pirmininko pavaduotoju! Kada jis juo tapo ir ar tik prijungtas prie kitų penkių jau esančių pavaduotojų, ar jis užėmė kurio nors ligšiol buvusio pavaduotojo vietą — tuo tarpu duomenų nėra. Visai galimas dalykas, kad vykdamas minėtą "nacionalinių kadry stiprinimo" politiką, tapo atitraktas ir ligšiolinis faktiškas premjeras, formaliai Gedvilio pavaduotojas Pissariovas... Kada nors paaiškės.

Pranešimuose iš Maskvos minimas teisingumo ministeris Likas. (Prasimanyta pavardė). Jis buvo partijos revizijos komisijos narys. Kur dingio Blėka, ligšiolinis teisingumo ministeris, taip pat tuo tarpu negirdėti. Pažymėtina, kad vadina moji teisingumo ministerija bus turėjusi bene daugiausiai pasikeitimų: Pakarklis, Domaševičius (abu išėjo į teisių fakultetą profesoriauti, Domaševičius net dekanu tapo), Blėka, dabar Likas...

Tačiau reikia pripažinti, kad Lietuvoje "stambiosios žuvys" ligi šiol pastoviai laikosi. Kada Latvijoje ir Estijoje viršūnėse beveik visai nebeliko tų, kurie buvo iškili 1940 metais, Lietuvoje beveik visos "įžymybės" tebėra. Net ir dabar, sumazičius ministerijų skaičių, buvę ministrai, atrodo, gavo šokiškas tokias vietas. Pvz., Meškauskienė, netekusi savo kinematografinės ministerijos, tebėra partijos centre ir neseniai dalyvavo bene

Kelmės rajono partijos veikėjų susirinkime, kaip CK atstovė. O toks buvęs maisto pramonės ministeris Andriaitis, netekęs ministerijos, įsitaisė Vilniuje "Perгалės" saldinių fabriko direktorium...

Iš pasitaikančių fotografijų matyti, kad labiausiai per tą laiką "nusipenėjo" (kaip ir pridera!) Sniečkus. Jis tapo visiškai buržuazinio tipo drūtu poneliu. Tarp kitko, kažkodėl užsigaubino visiškai hitleriškus ūselius... Tiesiog žaidimas su ugnimi! Neatsilieka "nusiganyne" ir Gedvilas. Užtat Putinas atrodė tikra "mūkelė", įdubusiomis akimis liesas senukas, nors jam ką tik suėjo 60 metų amžius. Venclova ir Šimkus — "gražūs ponai". O vistik nežinia katras katrą ar kas juos visus kada patamsy griebė už gerklės...

Patar! kaimynui
prenumeruoti
DIRVĄ!

Tai minios alkany Rytų Berlyno gyventojų, atvykusių pasiimti amerikiečių dalinamo maisto. Komunistai šį sekmadienį, pirmadienį ir antradienį, prieš alkanus berlyniečius jau panaudojo ir ginklus, pradėjo mąsiniai atimnėti gautą maistą ir areštuoti. Tas iššaukė naują neramumų bangą, kuri vėl apėmė daugelį Rytų Vokietijos miestų.

Kersteno rezoliucija

(Atkelta iš 1-mo pusl.)

Galima pageidauti ateičiai, tai kad kaip nors pavyktų suorganizuoti planingąsias visuomenės jungimas į tokias rūšies akcijas, kur tas įsijungimas esti reikalingas. Visuomenės prisidėjimo (telegramomis, lais- kais) organizavimas ir šiuo atveju buvo daugokai paremtas pasitikėjimu vadina m o m i s "spontaniškomis reakcijomis".

Gera, kad šiuo atveju tu "spontaniškų reakcijų" buvo beveik pakankamai. Tačiau visada tuo metodu pasitikėti rizikinga. Reikėtų apie tai pagalvoti, kaip kitais atvejais tai galėtų būti planingiau suorganizuota.

Tačiau būtų klaidinga manyti, kad šis laimėjimas galėjo būti pasiektas vien taja akcija, kuri buvo konkrečiai šiam tikslui skirta. Vargu sulauktasis rezultatus būtų buvęs įmanomas, jei ne tas pirma minėtas "ledų pralaužimas" Jungtinių Valstybių Kongreso ir apskritai politinio- se sluogsnuose. Akcija, nukreipta į tuo sluogsnus, siekianti juos supažindinti vispusiškai su Lietuvos reikalu ir patraukti jo naudai tų sluogsnų simpatijas yra nebe nauja. Sėklos, kurių derlius šiandien pradėdamas imti, jau ne nuo šiandien sėjamos. Kiek daug nervų dėl to savo laikui sugadinta!... Prisiminkim tik, kiek pykčio ir priekaištų išlieta, kai dar karo metu, prieš 10 metų, Washingtono buvo surengtas pirmasis plataus masto lietuvių susitikimas su Jungtinių Valstybių Kongreso nariais... O Pagaliau, kad ir šiais metais — dar ir dabar nepasibaigia kai kurių "donkichotų" švaistymasis aplūstusiomis jėgomis prieš Washingtono įvykusių šventę. O argi ji mažai prisidėjo prie sudarymo palankios atmosferos kad ir tuose pačiuose Atstovų Rumuose? Kai pavartai Kongreso Užrašus, matai, kad tamė laikotarpį mirgėte mirga simpatingiausi atstovų ir senatorių atsiliepimai apie Lietuvą greta atsiliepimų tos pačios Kersteno rezoliucijos reikalu. O vis dėlto atsirado lūpų, iš kurių išsprūko teigimai, esą tos šventės rengimas tai tik "bendrojo lietuviško reikalo sabotavimas"... Nuostabių dalykų kartais prikalbama, — ar ne?

Skačiau neseniai "Naujiene- se" tūlo A. Driubengio "kaltinamajį aktą "Dirvai", esą ji "bendrojo lietuviško reikalo" sabotuojanti (tai yra, Kersteno rezoliucijos reikalą ignoruojanti, neva todėl, kad tada reikėtų minėti ALT pirmininką L. Šimutį bei sekretorių P. Grigaitį...

Tas neseniai "Naujiene- se" nauju slapvaidžiu (ir sugalvok gi tu man toki gremėzdiką slapvaidį!) pradėjęs reikštis "žurnalistas" per porą savačių jau spėjo parodyti, kad turi absoliučiai visas kvalifikacijas tam tituli, kurį prieš kiek laiko per tas pačias "Naujienas" išpopuliarino prof. Vikt. Biržiška... Todėl su juo į kokias nors diskusijas nesirengiu. Bet kadangi tokių pačių priekaištų "Dirvai"

teko girdėti ir iš augštesnių sluogsnų, tai su- stoju ties tuo klausimu, nema- tydamas paties redaktoriaus pa- sisakymo (kurio tie augštyji Tarybos sluogsnų priekaištai gal ir nepasiekė).

Man regis, visuomenė (jei ji į tokius kaltinimus kreiptu dė- mesį) turėtų pastebėti ir tą ap- linkybę, kad ALT reikalais tik trys laikraščiai yra ypatinges- nėje padėtyje: "Naujienu", "Draugo" ir "Sandaros" redak- toriai yra ALT Vykd. Komiteto nariai ir, aišku, jie visada pir- mieji sužino, ką jie patys daro. Bet "Sandara", kaip savitraš- tis, irgi negali konkuruoti su ko- legomis dienraščio redaktoriais bei negali taip greit ir taip pla- čiai paskelbti to, kas ALT veik- loje įvyksta. Atsitikdavo seniau, kiek girdėti, atsitinka ir dabar, kad pranešimai apie ALT žygius kitus laikraščius pasiekia tik ta- da, kai jie jau yra išspausdinti "Naujiene- se" arba "Drauge". Tokiais atvejais kitas laikraštis atsiduria kiek keblioje padėtyje, nes turi lyg ir persispausdinti "senienas" iš "Naujienu". (Taip pat ir dabar, kada jau viskas Drauge ir Naujiene- se atspaus- tada, Dirva gauna dar tik me- žiagą. Red.).

Antra vertus, ar tik ne "Dir- va" bus paskelbusi pirmutinę Amerikos Lietuvių Tautinės Są- jungos seimo rezoliuciją, kuria raginama remti akciją dėl bol- ševikų klastos Lietuvoje (tada dar Kersteno rezoliucija nebuvo įteikta)? Ir ar "Dirva" ma- žiau informavo skaitytojus tuo reikalu už tokį "Naujie- nams" artimą "Keleivį" arba net pačią "Sandarą"? Kodėl augš- tieji Tarybos sluogsnai linę matyti krislus tik "Dirvos" aky- je?

Bet dabar tai yra menkos svarbos dalykai. Šiandien svar- biausias uždavinys — tinkamai prisirengti išnaudoti tas progas, kurių suteikia priimtoji rezolu- cija. Tam vadovaus ne laikraščių redakcijos, ne paskiros organi- zacijos, bet pati Atstovų Rūmų Komisija, o Lietuvių prisidėjimą organizuos tas pats ALT Vykd. komitetas. Čia jau ne visos visuomenės dalyvavimo reikės, o daugiausiai tų, kurie galį ką paliudyti, pasak- yti tai, kas yra svarbu į tyri- nėjimo užrašus įtraukti. Reikia, kad visi, kurie turi ką pasakyti, paliudyti, suprastų tą reikalą ir rimtai jį įvertinti, t. y., ne ty- lėtų pasislėpę, bet apie tai pra- neštų ten, kur bus ALT Vykd. Komiteto nurodyta. Visai reikia- mai medžiagai surinkti gali ne- užtekti Kongreso tam paskirtų lėšų. ALT, rodos, yra pasizadė- jusi iš savo pusės finansškai prie medžiagos rinkimo prisidė- ti (Nors tą pažadą — pasiūlymą

ALT Vykd. Komitetas padarė su Tarybos nariais n e s i t a- r e s; greičiausiai niekas tam nesipriešins, bet visgi tokius fi- nansinius išpareigojimus suda- rant, pritiktų Vykd. Komitetui bent jau painformuoti apie tai visus Tarybos narius...). O jei reikės prisidėti, tai reikės ir rinkliavos akciją pastiprinti. Čia jau reiks painformuoti visuome- nę plačiau apie to tyrinėjimo prasmę ir svarbą.

"Sandaroje" buvo minėta, kad lenka i bando sukelti lietu- viams abejojimų dėl tokio tyri- nėjimo prasmingumo. Esą, išty- rinėjo Katyno klausimą — ir kas iš to?

Mums atrodo, kad ir Katyno bylos ištyrimas nėra visai tuš- čias dalykas. O Lietuvos reika- le šis tyrinėjimas turi žymiai skirtingos — didesnės reikšmės. Bet apie tai kitą kartą.

CHICAGA LAUKIA PIANISTO A. KUPREVIČIAUS KONCERTO

Po aštuonių mėnesių viešna- gės Amerikoje, pianistas Andrius Kuprevičius jau ruošiasi išvykti atgal į Argentiną. Per tą laiko- tarpį jis aplankė su koncertais visą eilę lietuvių kolonijų čia Amerikoje ir Kanadoje. Visur jis buvo muzikos mėgėjų ir kritikų sutiktas su pasigėrėjimu. Tiek mūsiškė, tiek amerikinė spauda augštai vertino pianisto muziki- nį talentą.

Dabar, prieš išvykdamas į na- mus..., Andrius Kuprevičius duos paskutinį atsisveikinimo koncertą Chicagoje. Čia jis pra- dėjo savo "koncertinį viešėjimą" Amerikoje, pirmą kartą pasirody- damas praėjusių metų gruodžio 28 d., čia jis nori ir baigti savo koncertą. Kaip pirmąjį pianisto Kuprevičiaus koncertą suruošė ir pakvietė iš Argentinos Ma- r- g u t i s, taip ir šį paskutinį jo koncertą ruošia tas pats Margutis. Koncertas įvyks rug- sėjo 13 dieną Maria High School auditorijoje, kuri talpina arti pusantro tūkstančio žiūrovų. Susidomėjimas, kaip pirmuoju, taip ir paskutiniu pianisto Kuprevičiaus koncertu Chicagoje — tikrai didelis. Biletai jau gau- nami Marguty. Piano koncertai yra gera proga parodyti lietuvių talentą ir kitų tautų žmonėms — mūsų pažįstamiems bei drau- gams.

P. J.

KAS
UŽSISAKĖ
DIRVĄ —
TAS NESIGAILĖJO!

Egipto kariuomenė rūpestingai lavinama kovoms. Kareiviai pra- tinami perbėgti ugnies juostas. Egiptas, po monarchijos likvida- vimo, į karinį parengimą kreipia labai didelį dėmesį ir tuo kelia Izraelio baime.